Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 2. JULIJA 1964
Leto XVI. — Štev. 26 Cena 20 din

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK JOŽE VILD — NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 43. TEL. 21-383

OB 4. JULIJU DNEVU BORCA:

Nismo pozabili

Prihodnje leto bomo praznovali že 20-letnico osvoboditve Morda se nam včasih zdi, da je dvajset let dolga doba in da se v tem času pozabijo težke stvari. Toda temu ni tako.

Še vedno so nam živo pred očmi strahote minule vojne, še vedno nismo pozabili na zločinske sile, ki so svoje morilske roke stegovale po vsem svetu. Tega tudi ne moremo pozabiti, ker nam to mračnjaštvo prikliče pred oči delovanje tistih sil v sodobnem svetu, ki se ne bi ustrašile pahniti svet v novo vojno vihro. Milijoni pobitih, zverinsko mučenih, požgana naselja, opustošene pokrajine so nam nenehno svarilo in tisti klic, ki nas poziva na odločen boj za mir. Zato ne moremo in niti ne smemo pozabiti, ker v tem je naša moralna moč.

Pa ne samo zato. V tem do skrajnosti nečloveškem obdobju naše zgodovine je zrasla tudi naša veličastna borba prepojena z zavestjo, da je rod, ki se je zatekel na tem križišču zgodovinskih tokov dolžan zgraditi tak svet, izoblikovati tako družbo, v kateri bo človek svobodno ustvarjal in mu ne bo potrebno nenehno misliti na puško, s katero bi zavaroval svoje življenje. Prevzeli smo to zavest od vseh tistih, ki so zanjo pustili svoja življenja na samotnih bojiščih in od vseh tistih, ki so jo po zmagi predali novim rodovom. Zato tudi ni nič čudnega, da nam je ta zavest tudi osnovno vodilo vsemu našemu delovanju v sodobnem svetu, ki v sebi skriva še mnogo nevarnosti.

Rane, ki jih je na našem narodnem telesu vsekal ta krvavi čas, so še danes boleče. Zlasti jih čutijo tisti, ki so se v štirih letih v najtežjih okoliščinah borili za pravico do življenja in tisti, katerim so življenja izmozgala taborišča. Marsikaterega med njimi srečamo zagrenjenega z neizpovedanim očitkom družbi, da je pozabila na njih, da jih je prepustila samim sebi, čeprav je vedela, da so svoje življenjske moči pustili v gozdovih in taboriščih in si zato ne morejo ustvariti takšnega življenja, kakršnega bi si lahko. Posebno so prizadeti borci iz kmečkih vrst, ki so se po končani vojni vrnili na svoje kmetije. Ostali so sami, ker si mladi rod išče bodočnost drugje, toda zemlja zahteva močne roke in ne dopušča zanemarjanja. Toda te roke, ki se nekoč niso ustrašile nobenih naporov, so danes medle, slabotne in ne morejo zadovoljiti zemlje. Zato so prav boleči opisi življenja v Apaški kotlini, v Kramarovcih, Benici in kmetov-borcev v drugih vaseh.

Ali jim je ta družba, ki se izživlja v nakupovanju avtomobilov, frižiderjev, električnih aparatov in v ustvarjanju blagostanja in za katero so se borili ter mnogi žrtvovali svoja življenja, tudi zagotovila dostojno življenje? Priznati je potrebno, da je na mnoge pozabila in da šele v zadnjem času opažamo svoj dolg. Ne smemo in tudi ne moremo več pozabljati tistih, ki so v najtežjih dneh naše zgodovine največ prispevali k temu, kar nam danes predstavlja ponos.

Kakor drugod po domovini, tako tudi v Pomurju počasi celimo te rane. Zato ni nenavadno, da na svojih letnih konferencah člani Zveze borcev vztrajno zahtevajo, da se rešijo materialni problemi, da se jim omogoči zdravljenje in urejeno življenje. Vendar neredko odmerjamo za te namene preskopa sredstva. V lendavski občini so namenili za priznavalnine komaj tretjino od tistega, kolikor bi bilo potrebno, kmetje, ki so zaradi bojev in prestanih naporov onemogli, ne uživajo v nobeni občini kakih davčnih olajšav, če se hočejo zdraviti, težko in le redki dobijo podpore, v delovnih organizacijah jim zaradi nižjih kvalifikacij ostajajo le slabša delovna mesta in šele v zadnjem času nam je uspelo rešiti stanovanjski problem, toda to predvsem v mestih, medtem ko na vaseh propadajo hiše, ker kmetje-borci ne morejo dobiti sredstev za najnujnejša popravila.

To so vsekakor boleče zadeve, mimo katerih pa ne moremo, ko prav ob tem prazniku razmišljamo o veličastni borbi in zmagi in o ljudeh, ki so žrtvovali vse za srečnejšo bodočnost človeštva.

Ob Dnevu borca: njim, ki so padli, da bi mi živeli, gre naša zahvala — in dolg.

Miro Zupančič, sekretar Obč. kom. ZKS med branjem referata

MURSKA SOBOTA:

Proučevanje družbenega položaja kmečkih žena

V četrtek in petek prejšnjega tedna so se v soboški občini mudili člani posebne komisije zvezne konference za družbeno aktivnost žena. Komisija proučuje družbeni položaj kmečkih žena. Člani komisije so v spremstvu članic občinske konference za družbeno aktivnost žena obiskali več krajev in delovnih organizacij.

JUTRI SEJA OBČINSKE SKUPŠČINE M. SOBOTA

Za jutri je sklicana seja občinske skupščine Murska Sobota. Po predlogu začasnega dnevnega reda bo skupščina razpravljala o tezah za sedemletni perspektivni plan, o poročilu komunalne banke, o poročilu o delu službe družbenega knjigovodstva, o predlogu benem planu, o območjih kraza spremembe v letnem družjevnih skupnosti, območij zborov volivcev, upravnih zadevah in poroštvenih izjavah.

PREDKONGRESNA KONFERENCA KOMUNISTOV SOBOŠKE OBČINE:

Še odločneje reševati družbene probleme

Predkongresni konferenci Zveze komunistov v soboški občini je prisostvovalo 130 delegatov in članov komiteja, kot gostje pa dr. Anton Vratuša, član CK ZKS, Rudi Čačinovič, član izvršnega sveta SRS, Miha Košak, organizacijski sekretar OK ZKS Maribor in drugi. O nalogah Zveze komunistov v občini pri uresničevanju predkongresnih smernic je uvodoma govoril sekretar občinskega komiteja Miro Zupančič.

Že uvodni referat je nakazoval, da bo konferenca kritično razpravljala o delu komunistov v soboški občini in manj govorila o uspehih v družbenem in gospodarskem razvoju. Miro Zupančič je že na začetku svojega referata dejal:

»Čeprav smo v minulem obdobju tako v komiteju kakor v osnovnih organizacijah in na raznih posvetovanjih večkrat in veliko razpravljali o sistemu in metodah našega delovanja in čeprav smo v tem smislu napravili precejšen korak, obstoja v delovanju posameznih osnovnih organizacij še vedno premalo sodobnosti, iniciativnosti in samostojnosti. Še bolj pa to velja za nekatere člane, ki se kljub številnim razpravam o tem le polagoma privajajo novim metodam delovanja. Razlogov za to je več. Najpogostejši je ta, da niso v podrobnosti, včasih pa tudi v načelu seznanjeni s problemi socialističnega razvoja. Posledice tega se kažejo potem v praksi, ko eni poskušajo reševati probleme z ukazovalnostjo, namesto z močjo argumentov in trajnim političnim delovanjem ali pa se vdajajo pričakovanju, da bo nastale probleme rešil nekdo od zgoraj.«

V nadaljevanju je Miro Zupančič obširno analiziral ugotovitve s predkongresnih konferenc osnovnih organizacij in analizo o delavskem samoupravljanju, nagrajevanju in drugih problemih, ki se pojavljajo v komuni in o katerih so komunisti razpravljali na osnovnih organizacijah.

Razprava po referatu je bila zelo obširna in je v osnovi nakazala vrsto problemov, katere bi komunisti morali v prihodnje temeljiteje obravnavati in se tudi boriti za njihovo reševanje. Prvi delegati, ki so razpravljali, so govorili predvsem o delu komunistov v delovnih organizacijah. Opozarjali so, da je še mnogo nerešenih problemov tako glede

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na Dan borca:

IZSELJENSKI PIKNIK V VINOMERU

V okviru letošnjega 10. izseljenskega tedna, ki ga Izseljenska matica prireja vsako leto, bo v Vinomeru pri Metliki izseljenski piknik. Piknik bo 4. julija. Program bo precej obširen, predvsem pa zabavni. Organizatorji so pripravili vse potrebno, da bo lahko vsaj 1500 udeležencev ta dan preživelo v vedrem razpoloženju.

MURSKA SOBOTA:

Razgovor pred pomembno akcijo

Občinski odbor SZDL v M. Soboti je v ponedeljek sklical razgovor s predsedniki KO SZDL, katerega se je udeležila tudi zastopnica GO SZDL Slovenije.

Na posvetovanju so obširno razpravljali o akciji za povečanje članstva SZDL, saj je v občini Murska Sobota v organizacijo SZDL včlanjenih le 32 odst. vseh volivcev in sta občina Lendava in Murska Sobota na zadnjem mestu v Sloveniji.

V članstvu SZDL zlasti pogrešamo srednjo generacijo, zlasti pa ženske in ponekod mladino. Prav zaradi tega bi morale organizacije SZDL pokazati več politične aktivnosti in posebnega dela z ženskami. V zvezi s pridobivanjem novih članov SZDL bodo KO SZDL imele posebne seje, na katerih bodo sprejele program dela za pridobivanje novih članov. Ta akcija pa naj bi bila zaključena do letnih konferenc KO SZDL, ki bodo v mesecu oktobru in novembru.

MINULO SOBOTO SO V MURSKI SOBOTI ODPRLI:

Novi očesni oddelek bolnišnice

Minulo soboto je bila v Murski Soboti pomembna slovesnost. Svojemu namenu so predali novi očesni oddelek soboške bolnišnice. To je že njen sedmi oddelek

Ob navzočnosti predstojnice očesne klinike v Ljubljani prof. dr. Dereani Carmen, zatem predstavnikov drugih klinik iz Ljubljane in očesnih oddelkov mariborske, celjske in novogoriške bolnišnice ter zdravstveno in družbeno-političnih delavcev občine Murska Sobota, je predsednik občinske skupščine Janez Lanščak odprl novi očesni oddelek soboške bolnišnice pri železniški postaji v Murski Soboti.

Novi očesni oddelek, ki so ga uredili v bivši stavbi narodne banke ter opremili z najsodobnejšim instrumentarijem, je prav gotovo velika pridobitev za vso zdravstveno službo v Pomurju, hkrati pa bo lahko mnogo prispeval k nadaljnjemu preprečevanju očesnih bolezni. Ko je predsednik občinske skupščine Janez Lanščak predal ključe predstojnici očesnega oddelka dr. Leji Talanyevi-Fajferjevi, je spregovoril ravnatelj soboške bolnišnice dr. Franc Starc ter med drugim poudaril, da je to že sedmi oddelek soboške bolnišnice, ki bo zvišal število ležišč od 380 na 420. Ko pa bo v kratkem temu sledil še pediatrični oddelek s 80 ležišči v Rakičanu, bo bolnišnica v M. Soboti lahko predstavljala v svojem obsegu in ob primerni strokovni, diagnostični in terapevtski ravni primer solidne zdravstvene ustanove.

Novi očesni oddelek v Murski Soboti je opremljen z vsemi potrebnimi sredstvi in napravami in sposoben za sprejem in zdravljenje bolnikov in za specialistično ambulantno službo.

VREMENSKA NAPOVED za čas od 2. do 12. julija.

Padavine okrog 3., 4., 7., 10. in 11. julija. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

vam priporoča

kolektiv trgovskega podjetja
prekmurski magazin
murska sobota

PO VAŠEM OKUSU — ZA VAŠ DOPUST
izbirajte med bogato zalogo raznega metražnega blaga, lahke konfekcije, pletenin, trikotaže in perila
v poslovalnici »S a m o i z b i r a«

OD TEDNA

TITOV OBISK NA POLJSKEM

Predsednik Tito je prejšnji teden odpotoval na Poljsko. Njegov obisk v tej državi z veliko pozornostjo spremlja svetovni tisk. Poljski dnevniki poudarjajo, da je pričakovati po sedanjih razgovorih med obema delegacijama, da se bo gospodarsko sodelovanje med obema državama še bolj razvilo. V vseh krajih, kamor je prišel Tito na obisk, je doživel izredno svečane in množične sprejeme. Ta dobrodošlica priča o velikem prijateljstvu med jugoslovanskim in poljskim ljudstvom, ki ju druži tudi skupna pot — izgradnja socialistične družbe. Na dosedanjih razgovorih med vodilnimi državniki Poljske in Jugoslavije je bila posvečena pozornost ne samo meddržavnim odnosom, temveč aktualnim problemom sodobnega sveta.

SPORAZUM O LAOSU

Kriza v Laosu in sploh problemi v jugovzhodni Aziji vzbujajo v svetu veliko pozornost. Sedaj je končno bil dosežen sporazum med tremi frakcijami in tudi mednarodno komisijo o sestanku, ki bi naj bil izven Laosa, vendar še kraj ni določen.

V britanskem zunanjem ministrstvu pa so objavili poziv petih držav o takojšnji ustavitvi ognja in umiku sil Patet Lao na prejšnje položaje. Poziv so objavili po enomesečnem posvetovanju. V njem trdijo, da so ofenzivo Patet Lao podpirali iz DR Vietnam. Indijski predstavnik, ki se je tudi udeležil posvetovanja, tega poziva ni hotel podpisati. Ta poziv pa tudi priča, da je še precej ovir na poti do predvidenega sestanka in očitno ni mogoče pričakovati, da bi do njega tudi v kratkem prišlo.

NEUSPELO POSREDOVANJE

Prizadevanja predsednika ZDA Johnsona, da bi Grčijo in Turčijo pripravili do neposrednih razgovorov gleda Cipra, očitno niso uspele. Turški predsednik vlade Inönü se je razgovarjal v Washingtonu, grški Papandreu pa v Parizu z de Gaullom, ki po izjavah grškega predsednika razume težave okrog Cipra, vendar pa ni dal nobenega predloga za rešitev. Turški premier pa je po prihodu v London dejal, da turška intervencija na Cipru ni povsem izključena.

Ameriška diplomacija očitno skuša še nadalje obdržati pobudo, vendar pa je za njeno akcijo značilno, da se sploh ne ozira na ciprsko vlado. Zato so z njeno akcijo zadovoljni le Turki, ne odobravajo pa je v Grčiji in tudi v krogih OZN ne.

SUMLJIVI NAČRTI V KONGU

Precej pozornosti je vzbudila vrnitev znanega katanškega odpadnika Čombeja in pa samozvanega kralja Kalondžija. To se je zgodilo neposredno pred odhodom sil OZN in očitno s pristankom predsednika republike Kasavubuja in predsednika vlade Adule. Oba znana sodelavca tujega kapitala sta se takoj po prihodu napotila v rezidenco predsednika vlade.

Kaj to pomeni, se sprašujejo mnogi komentatorji. Ali je na vidiku nova kongoška kriza. Značilno je, da so nekateri zahodnoevropski časopisi Čombea počastili s precejšnjimi slavospevi in ga označevali kot sposobnega in inteligentnega voditelja, ki uveljavlja politiko sodelovanja z zahodnim kapitalom.

Očitno ima ta zahodni kapital vmes tudi svoje prste, saj doslej ni pokazal nobene pripravljenosti, da bi popustil svojim interesom v tej afriški državi. Opozicijske sile združene v Kongonski nacionalno osvobodilni svet so že začele z akcijami in z uporom, ki se mu redna vojska ne more ravno uspešno zoperstavljati. Vsekakor položaj v Kongu ni miren in verjetno tudi ne bo, dokler ne bo dosežena nacionalna osvoboditev.

DO TEDNA

PRED KONFERENCAMI KRAJEVNIH ORGANIZACIJ SZDL

Kako v prihodnje še povečati aktivnost

Čeprav bodo letne konference krajevnih organizacij SZDL šele čez nekaj mesecev, se v soboški občini že sedaj pripravljajo nanje. Pred dnevi je o teh pripravah razpravljal tudi izvršni odbor občinskega odbora SZDL, v ponedeljek so se sestali predsedniki krajevnih organizacij, člani občinskega odbora SZDL pa obiskujejo vodstva krajevnih organizacij in jim pomagajo pri pripravah na konference, na katerih bodo izvolili tudi nova vodstva.

Eno izmed osnovnih vprašanj, ki se pojavlja ob delu krajevnih odborov SZDL v tej mandatni dobi, je stanje članstva. Ugotavlja se namreč, da v večini krajevnih organizacij niso vključevali volivcev v organizacijo in da so sprejemanje novih članov zanemarili. Le v nekaterih so povečali število članov, kot je to bilo na primer v Kuzmi, kjer so v prvih mesecih letos sprejeli v SZDL nad sto volivcev.

V razpravah o tem problemu je bila nekako skupna ugotovitev, da je vključevanje volivcev v SZDL tesno povezano s samim delom krajevnih odborov s člani. Nekateri krajevni odbori so pobiranje članarine prepustili vaškim kurirjem ali so pa blagajniki sami založili denar za članarino, zaradi tega pa so člani odbora vse premalo prihajali v neposredni stik s člani. Širše pomanjkljivosti so tudi v tem, ker krajevne organizacije s svojimi člani ne dobivajo zadovoljivih odgovorov na razna vprašanja in s tem upada tudi zanimanje za družbene probleme.

Krajevne organizacije bi v svojem delu morale kazati tudi večjo samostojnost in prizadetost nad reševanjem raznih problemov ne samo v okviru krajevne skupnosti, temveč tudi v sami komuni. Vse premalo so se tudi mnoge uveljavljale kot usmerjevalec družbeno-politične aktivnosti in v tem smislu tudi zbirale člane. Uspešneje so se uveljavljale ob raznih akcijah (posojilo za obnovo Skopja, volitve in podobno), premalo pozornosti pa so posvečale svojemu programu dela. Zato pa tudi njihov vpliv na dogajanje ni bil tak, kot so si ga želeli člani.

Pred bližajočimi se konferencami se torej pojavlja pred krajevnimi organizacijami vrsta vprašanj, predvsem pa osnovno: kako v prihodnje še povečati aktivnost in si pri tem zagotoviti najširšo podporo med volivci s tem, da jih čimveč vključijo v SZDL. Seveda bo potrebno v skladu s to težnjo tudi že sedaj razmisliti o novih vodstvih, pri katerih bo potrebno misliti tudi na sestav. Prav pred Socialistično zvezo je naloga, da okrepi vlogo žena v družbeno-političnem življenju in da zato v vodstva organizacij izvoli več mladih članov, ki so se že kot mladinci pokazali kot aktivni družbeni delavci.

Š. Balažic

Na sliki zgoraj: delegati in gostje na predkongresni konferenci ZKS v Murski Soboti

PRENOS S PRVE STRANI:

Predkongresna konferenca komunistov soboške občine

nagrajevanja, kakor tudi v sistemu samega upravljanja. Pri nagrajevanju je opažati, da rastejo osebni dohodki predvsem na tistih delovnih mestih, kjer ni nekih objektivnih meril za ocenitev dela ter da so razprave o nizkih osebnih dohodkih večkrat zelo enostranske. V samem upravljanju se še vedno pojavlja, da so kolektivi slabo seznanjeni z odločitvami organov upravljanja, v njih samih pa je še prepogosto čutiti močan vpliv vodilnih ljudi ali pa celo težnje, da bi predvsem ti prišli v te organe. Tudi glede skrajšanja delovnega časa so razprave pomanjkljive in tudi priprave na ta prehod premalo temeljite. Ob vsem tem se torej odpira zelo široko področje, ki zahteva aktivnejšo vlogo komunistov in večjo kritičnost do negativnih pojavov.

Greta Škergetova

Aktivnejše bi se morali v politično delovanje vključiti tudi izobraženci. Njihov vpliv je v Zvezi komunistov še premalo čutiti, čeprav bi lahko mnogo več prispevali k delovanju osnovnih organizacij. Precej obširno so delegati tudi razpravljali o delu komunistov v družbeno-političnih organizacijah tako v SZDL kakor tudi mladini. Zavzemali so se, da bi naj komunisti v prihodnje še tesneje sodelovali v teh organizacijah, predvsem pa v mladinski ter z usmerjanjem ljudi omogočili, da bi lahko v Zvezo komunistov sprejeli nove člane. Predvsem mladi komunisti, ki so zrasli v mladinski organizaciji, ne bi smeli zgubiti stika s to organizacijo, ampak nasprotno: po sprejemu v ZK še aktivneje delovati.

V zvezi z gospodarski problemi občine je konferenca posvetila pozornost predvsem razvoju kmetijstva z ugotovitvijo, da je potrebno v osnovi nadaljevati začeto delo na izdelavi perspektivnega načrta razvoja kmetijstva. Delegati so opozarjali, da gre na tem področju za velike družbene probleme in da se prav zaradi tega morajo komunisti, ki delajo v kmetijskih organizacijah, zavedati svoje družbene vloge in biti pri podružabljanju kmetijske proizvodnje ne samo strokovnjaki, temveč tudi družbeno-politični delavci. Delegati so tudi ugotavljali, da so z združitvijo ravninskih zadrug odpadli nekateri problemi, zato pa je potrebno še aktivneje delovati na razširitvi družbene proizvodnje v kmetijstvu.

V obširnih razpravah so delegati govorili še o drugih nerešenih problemih kot je materialni položaj šolstva, nagrajevanje prosvetnih delavcev, o planu investicij v gospodarstvu, o večjem izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, o delu komunistov na vaseh in drugem. V vseh diskusijah so se zavzemali za večje prizadevanje komunistov pri reševanju raznih problemov in za pozornost do raznih pojavov.

Konference je izvolila za delegata za VIII. kongres Zveze komunistov tov. Greto Škerget, učiteljico v Dokležovju.

RAZGOVOR Z GRETO ŠKERGET, DELEGATKO VIII. KONGRESA ZKJ

V šolstvu iskati merila za nagrajevanje

Tovarišico Škerget Greto, ki so jo komunisti soboške občine izvolili za svojega delegata na VIII. kongresu ZKJ, ki bo novembra v Beogradu, sem obiskal takoj po končani konferenci. Še neposredno pod vtisom razprave, sem jo kar uvodoma povprašal, če jo je izvolitev iznenadila.

»Seveda sem bila silno presenečena že takrat, ko sem zvedela par dni pred konferenco, da me misli komisija predlagati, še bolj pa seveda ob sami izvolitvi.«

Ali bi mogoče bilo potrebno nekatere probleme, o katerih so razpravljali delegati, prenesti pred kongres?

»Takih problemov je bilo seveda precej. Kmetijstvo, nagrajevanje, upravljanje v šolah, delo komunistov v družbenih in političnih organizacijah in še drugo. Nekateri problemi so za nas sicer bolj pereči, vendar pa mislim da so tudi drugod in prepričana sem, da bo o njih na kongresu govora.«

Živite v Dokležovju in delate kot učiteljica. Ker se o nagrajevanju prosvetnih delavcev precej razpravlja, me najprej zanima, kako rešujete ta problem v vašem kolektivu?

»Priznati je potrebno, da je težko najti neka merila, toda priznati je potrebno tudi to, da si na večini šol premalo prizadevajo, da bi jih našli. V našem kolektivu smo vsaj začasno zadovoljivo rešili nagrajevanje po delu. Ne mislim reči, da smo ga dokončno rešili, pač pa menim, da smo nekaj prispevali k temu. Z obiski v razredih smo se ocenili in v skladu s tem tudi delili osebni dohodek.«

Že vrsto let vas poznamo kot dobro, prizadevno kulturno delavko. Ali je tudi v Dokležovju tako težko z igralci, kakor po drugih vaseh?

»Ne, pri nas pa teh problemov ne poznamo, čeprav vsako leto uprizorimo po dve dramski deli. Letos bo naše društvo praznovalo 10-letnico obstoja. Vsa ta leta je uspešno delovalo.«

Vas morda kateri problemi v Zvezi komunistov posebej prizadevajo?

»Da in sicer ti, o katerih sem govorila tudi na konferenci. Menim, da komunisti, ki so zaposleni v delovnih organizacijah in stanujejo na vaseh, ne bi smeli pozabljati na družbeno politično delo med vaščani. Imamo pa tudi pri nas nekaj takih, ki potem, ko pridejo iz službe, ne vedo kaj početi s prostim časom. Ti bi se morali bolj vključiti v delo krajevnih organizacij. Pa tudi drugače bi dejo z dela, pozabljajo, da so morali v naših organizacijah včasih razpravljati o tem, kako živijo nekateri tovariši in če je tudi v njihovem zasebnem življenju čutiti to, da so komunisti.«

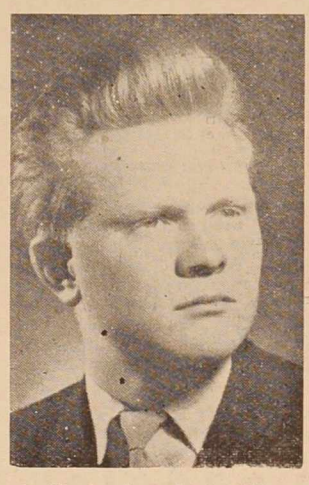

Vinko ing. Štefančič

VINKO ing. ŠTEFANČIČ:

Še več skrbi idejni vzgoji

Vinko ing. Štefančič, tehnični direktor Kmetijske zadruge — kombinat Jeruzalem — Ormož, je bil na občinskih predkongresnih volnih konferencah ZKJ v Ormožu, Lenartu in v Gornji Radgoni izvoljen za delegata za 8. kongres ZK Jugoslavije.

Vinko Štefančič je sekretar osnovne organizacije ZK — uprava kombinata, član komiteja ZK v kombinatu Jeruzalem — Ormož in član občinskega komiteja ZKS Ormož. Zelo aktivno sodeluje tudi v svetih občinske skupščine Ormož, posebno delaven pa je kot član upravnega odbora in zadružnega sveta na kmetijskem kombinatu Jeruzalem Ormož. Občani ormoške občine poznajo ing. Štefančiča kot skromnega in delavnega človeka že tri leta. V času študija je aktivno deloval v organizaciji Zveze študentov na ljubljanski univerzi, kasneje pa tudi v ZMS.

Vinko ing. Štefančič meni, da bodo osnovne organizacije ZK v predkongresnem obodbju in po njem morale posvetiti še več skrbi idejni izgradnji članov ZK. Številne odgovorne naloge, ki jih komunistom nalaga Program ZKJ in naš hiter družbeni razvoj pa bodo najlažje in najbolje opravili s prizadevanjem na delovnem mestu, v organih delavskega in družbenega upravljanja in z reševanjem tistih vprašanj, ki se vsakodnevno pojavljajo v življenju delovnih ljudi.

LUDVIK JEREBIC LENDAVA:

Uveljaviti sistem samoupravljanja

Na občinskih predkongresnih volilnih konferencah ZKJ v Ljutomeru in Lendavi je bil za delegata za 8. kongres ZK Jugoslavije izvoljen Ludvik Jerebic obratovodja obrata umetnih mas v izgradnji pri podjetju Nafta.

Tovariš Jerebic je že 13 let član delovnega kolektiva Nafte, sodelavci ga poznajo kot skromnega in delavnega tovariša. V podjetju je bil nekaj let predsednik osrednjega delavskega sveta, izven podjetja je aktivno deloval kot mladi družbeni delavec v organizaciji ZMS, kasneje pa v drugih družbeno-političnih organizacijah. Sedaj je član občinskega komiteja ZKS v Lendavi, lansko leto pa je bil izvoljen za poslanca republiškega zbora Skupščine SR Slovenije.

Ludvik Jerebic meni, da bo ena prvih dolžnosti organizacije ZK v lendavski občini odstraniti vzroke za pasivizacijo nekaterih članov ZK, komunisti pa bodo morali s svojim delom kot proizvajalci in upravljalci vse bolj uveljavljati sistem delavskega samoupravljanja in družbenega upravljanja. Pretežni del svojih prizadevanj bodo morale, tako osnovne organizacije ZK kot člani ZK posvetiti reševanju tistih vprašanj, katerih rešitev potrebuje boljše in lepše življenje slehernega člana naše socialistične družbe.

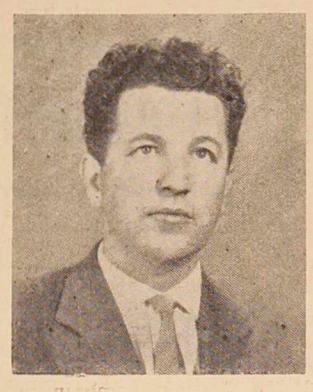

Ludvik Jerebic

Podmladkarji RK tekmujejo

V republiškem tekmovanju podmladkarjev RK v počastitev 20-letnice obstoja RK v Slovenije sodelujejo v lendavski občini tri šole in sicer Lendava, Črensovci in Odranci.

Podmladkarji tekmujejo v zbiranju zdravilnih zelišč, pomoči starim in onemoglim osebam, v varstvu otrok, v skrbi za bolnike, v razširjanju zdravstvene literature, v skrbi za urejanje naselij in domov itd. Najboljše rezultate so doslej v lendavski občini dosegli podmladkarji RK iz Odranec, ki pridno sodelujejo pri urejevanju domov, dvorišč, stanovanj in vasi, obiskali so tuberkulozne bolnike, zbirajo zdravilna zelišča, pripravili pa so tudi zanimivo in pestro proslavo in razstavo v počastitev 20-letnice RK Slovenije. Razstava je bila odprta tri dni, ogledali pa so si jo mnogi občani, kakor tudi sekretar občinskega odbora RK Lendava Če bodo podmladkarji iz Odranec še tako nadaljevali z delom lahko upajo, da bodo dobili eno izmed lepih nagrad, ki so namenjene sodelujočim v tekmovanju.

Seminar za mlade upravljavce

Včeraj je bil v Lendavi seminar za mlade člane organov samoupravljanja, ki ga je organiziral občinski komite ZMS Lendava.

Seminar je bil enodnevni, udeležilo pa se ga je več kot 30 mladink in mladincev, ki sodelujejo v organih upravljanja v delovnih organizacijah v lendavski občini. Mladi upravljavci so na seminarju poslušali predavanja o delavskem samoupravljanju in družbenem upravljanju, v popoldanskih urah pa so se seznanili z nalogami članov organov upravljanja ter z vlogo mladine pri nadaljnjem razvoju samoupravnega sistema pri nas.

Prvi rezultati pri vzreji plemenskih bikcev

Prejšnji četrtek in petek sta bili v Murski Soboti republiško in zvezno posvetovanje živinorejskih strokovnjakov iz vse države. Strokovnjaki so razpravljali o selekciji svetlolisaste govedi in o prvih rezultatih in izkušnjah pri vzreji plemenskih bikcev z direktnim testiranjem na postaji živinorejsko-veterinarskega zavoda v Murski Soboti.

Namen selekcije in rejskega dela je v usmerjanju genetskih sprememb goved na formiranje takih tipov živali, katerih proizvodnja je čimbolj ekonomična. Pri tem je velikega pomena odbira roditeljskih živali in njihova načrtna uporaba.

V letu 1952 smo začeli z osemenjevanjem goved in zadnje leto osemenjujemo že 70 do 75 odst. vseh krav in telic na področju Pomurja. Zaradi tega se je zmanjšala potreba po bikih za pleme, povečala pa potreba po dobrih bikih za osemenjevanje. Ta problem smo reševali z uvažanjem plemenskih bikov. Izkušnje so nam pokazale, da tak način obnavljanja plemenjakov ni najboljši in da z ozirom na današnje potrebe prepočasi vodi k napredku. Okrog 20 do 25 odst. uvoženih bikov je bilo pozitivne plemenske vrednosti, za ostale pa lahko rečemo, da niso dovolj prispevali k napredku. Tak način torej ni dovolj učinkovit, poleg tega pa ni niti enostaven, niti poceni. Stalno uvažanje novih plemenskih bikov tudi slabo vpliva na moč in sposobnost lastnega rejskega dela. S tem, da smo začeli na testni postaji zavoda vzrejati plemenske bike z direktnim testiranjem na nekatere, za proizvodnjo zelo pomembne lastnosti se nismo odrekli občasnemu uvozu manjšega števila plemenskih bikov po znanih poteh in s čimer bi morda hitreje vnašali boljše genome za nekatere proizvodne lastnosti, kot pa z lastnim selekcijskim delom.

Začetek proizvodnje novih plemenskih bikov, nosilcev zaželjenih dednih lastnosti za izboljšanje proizvodnje, je stroga izbira roditeljskih živali po njihovi plemenski vrednosti za proizvodne lastnosti v skladu z rejskim namenom. V letu 1962 smo začeli odbirati najboljše krave z namenom, da jih načrtno osemenjujemo s semenom najboljših, na plemensko vrednost preizkušenih bikov s pozitivnim testom za mlečnost, prirast žive teže in izkoriščanje krme.

Vzrejo in testiranje mladih bikov pred njihovo uporabo za pleme je potrebno opraviti na posebnih postajah, da lahko vzredimo in preizkusimo na določene lastnosti večje število v enakih pogojih prehrane in nege. V ta namen smo v letu 1962 zgradili testno postajo za 33 bikov. Na postajo jemljejmo mlade bikce, potomce najboljših krav in jih vzrejamo in testiramo do teže 500 kg, pri čemer dnevno tehtamo ob vsakokratnem krmljenju za vsakega bika vsa krmila ter ostanke, ki jih puščajo v jaslih. Vsa krmila so kemično analizirana. Prirast žive teže na dan kontroliramo vsakih 14 dni, razvoj telesnih oblik pa analiziramo z merjenjem vsakih 28 dni.

Za prvo skupino doslej vzrejenih plemenskih bikov na testni postaji zavoda je obdelal podatke živinorejski zavod pri kmetijskem institutu Slovenije, ki je tudi bil pobudnik za gradnjo take postaje. Z njim se tudi redno posvetujemo o vseh strokovnih vprašanjih. Podatki so obdelani za obdobje od 200 do 400 kg. V tem času je šest potomcev bika Taras R 775 priraščalo polvprečno na dan in glavo 1289 g, šest potomcev po biku Heiniju R 516 pa povprečno 1407 g. Razlika v prirastu žive teže na dan med povprečjem Tarasove skupine in povprečjem Heinijeve skupin znaša 118 g v korist Heinijeve skupine. Razlike obeh skupin so statistično zelo različne in genetsko pogojene. To potrjuje tudi dejstvo, da po prirastu žive teže najboljši bik Tarasove skupine ni dosegel povprečni dnevni prirastek, kot najslabši bik Heinijeve skupine. Povprečna starost bikcev pri teži 400 kg je bila za skupino Tarasovih potomcev 312 dni, Heinijevi pa so bili ob tej teži stari povprečno 286 dni. Tudi ta razlika je statistično zelo različna.

Za prirast enega kg žive teže od teže 200 pa do teže 400 kg je povprečen bik Tarasove skupine porabil 2894 g škrobnih enot, povprečni bik Heinijeve skupine pa 2675 g škrobnih enot. Razlika je torej 219 g škrobnih enot v korist Heinijeve skupine. Te količine uporabljene hrane za prirast 1 kg žive teže so zelo nizke in ugodne ter govorijo o sposobnosti bikcev za hitro rast, z druge strani pa kažejo na dobro prehrano.

Praktično vrednost tega dela lahko ponazorimo z naslednjim primerom: Če prihranimo pri pitanju 200 g škrobnih enot na dan, je to pri pitanju do 300 kg prihranek 60 kg škrobnih enot pri enem biku. Pri pitanju 1000 bikov je razlika 60.000 kg škrobnih enot, kar predstavlja vrednost 75.000 kg koruze. Za zmogljivost pitališč v Sloveniji (40.000 glav) je ta razlika 3 milijone kg koruze. K temu prihranku je potrebno dodati še prihranek pri delovni sili in času, saj je ena skupina bikcev dosegla težo 400 kg 26 dni prej, kot druga skupina.

Dosedanje izkušnje so nam pokazale, da bo potrebno v bodoče jemati na postajo bikce v starosti dveh do treh tednov, kajti mlade bikce, ki še ne dobivajo velikih količin mleka, je laže navaditi na nov način prehrane, kot pa starejša teleta. Tudi tehnologijo prehrane bomo izpopolnili tako, da bomo bikce pozimi krmili čim dalj časa s silažno koruzo po volji in z odmerjenimi količinami koncentratov in sena, poleti pa z večjimi količinami sena oziroma senom po volji ter z odmerjenimi količinami močne krme. Na ta način bomo celotni postopek še poenostavili, pa tudi dobljeni rezultati bodo še bolj trdni.

inž. Franc Zadravec
inž. Milan Erjavec

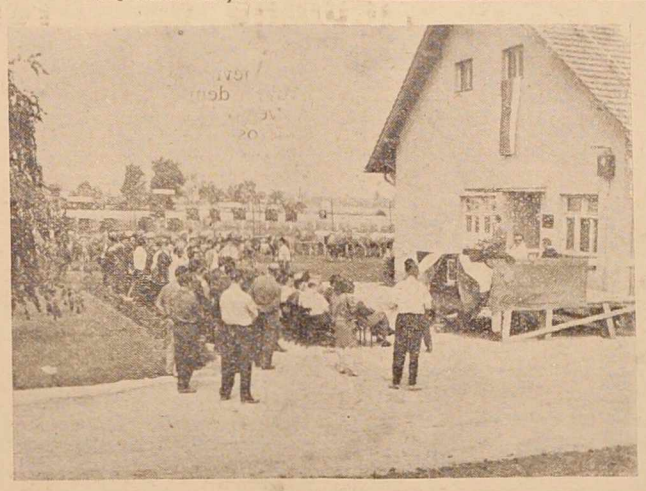

Z otvoritve nove testne postaje minulo soboto

Lahke letne obleke za službo ali dopust

PRODAJNI SERVIS

Modna hiša

LJUBLJANA · MARIBOR

GOMILA

Pred kratkim so obiskali turistično Gomilo v Slovenskih goricah pevci prosvetnega društva »Zvezda« iz Hodiš ob Vrbskem jezeru. Gostje so se ustavili tudi pri Vidmu, na Kapeli in v Radencih. Še letos namerava gomilsko turistično društvo vrniti obisk in si ogledati nekatere kraje na Koroškem, prav tako pa bodo obiskali še to jesen ponovno Koroški Slovenci Gomilo.

Ta teden v črnem okvirju

Slišal sem pred dnevi nekoga preklinjati zaradi tega, ker je dal prepleskati majhno kuhinjo in še manjšo vežo, pa je plačal za material in za delo 53 tisočakov. Ja, veste, dal sem samo najboljši material! — se je zaklinjal pleskar. Kdor je hodil vsaj pet let v osnovno šolo si lahko hitro zračuna koliko je bilo firneža, barv, apna in dela. In drugi primer: obrtnik, ki rabi pri svojem delu izključno samo blato, je neki stranki takole pojasnil, zakaj bo njegova usluga letos za 4 tisočake dražja kot lani: Ja, veste, material je vsak dan dražji. Vse gre lepo po vrsti: republika občino, ta obrtnika obrtnik potrošnika in potrošnik svojo denarnico.

Letos spet kupujemo paradižnik po 400 ali celo po 500 dinarjev, solata je bila še pred nekaj tedni po 260, podobno paprika, češnje. Maja in junija seveda še vsega tega primanjkuje. Toda, če bi si zaželel kdo v teh vročih dneh 20 kg svežega snega, naj bi bil drag, ker je to pač luksuz, kakršnega si lahko privošči samo petičnik na pr. v Kaliforniji. V našem primeru pa gre za solato, paradižnik, papriko, to ar predstavlja neobhodno človekovo prehrano, ki ne bi smela biti noben luksuz. Po cenah sodeč pa je. Že nekaj let govorimo o različnih intervencijah na tržišču. Tudi o potrebi po večjem pridelovanju prve zelenjave. Kot kaže, pa ni uspela. Če zakon o ponudbi in povpraševanju ni dosledno uveljavljen v naši blagovni izmenjavi, zakaj bi moral biti prav tam, kjer potrošnika najbolj prizadene?

Iz lanskoletnih izkušenj vemo, da paradižnik ni bil nikoli poceni, pa naj ga je bilo malo ali veliko. Zakaj ne? Morda tudi zato ne, ker ga je bilo v jeseni na enem izmed naših posestev vse polno na tleh. Saj se ga po ceni 60 ali 70 dinarjev pač ni splačalo prodajati!

Juš

Bralci-bralcem v presojo

Tov. urednik!

V Murski Soboti, v Kocljevi ulici — tik za tiskarno, stoji (če se temu sploh reče, da stoji) to stanovanjsko čudo. Hišo, ki je last zasebnika, je že pred devetimi leti ocenila pristojna občinska komisija, da za stanovanje ni več primerna. Tla so se vgreznila do 20 cm pod nivo dvorišča, ostrešje je popolnoma odpovedalo, v ostalem pa naj komentira posnetek sam. Poleg tega, da hiša ogroža življenje stanovalcem: tričlanski družini, je v neposredni bližini tiskarniškega skladišča s papirjem. Nihče, razen lastnika in stanovalca tudi ne ve, kolikšna je stanarina za to »stanovanje«.

Sedanja stanovalka, žena z dvema otrokoma, se je vselila pred kratkim po dogovoru z lastnikom. Postavljamo javno vprašanje: ali res v naši zakonodaji ni pisanega merila za to kakšno bodi stanovanje, pa čeprav je v zasebni lasti, da ga lahko tretiramo kot stanovanjski prostor? Ali ni mogoče prepovedati dajati podobna stanovanja v najem oziroma zahtevati od lastnika, da ga vsaj nekoliko popravi? V našem primeru gre še lahko samo za prepoved.

Res je, da je v Soboti še nekaj dobrih starih hiš, toda v teh stanujejo trenutno lastniki sami. V našem primeru pa gre za stanovanje, ki je dano v najem, zato postavimo še eno vprašanje, ki velja lastniku hiše. Ali ne bi bilo bolje, da v tako podrtijo ne sprejema stanovalcev pod nobenim pogojem.

Slednja je moralna plat zgodbe.

Na sliki zgoraj: hiša v Kocljevi ulici, pogreznjena, zverižena — v njej pa stanovalci, mati z dvema otrokoma

Kupujte tam, kjer je ceneje

Pretekli petek sem kupil v Ljutomeru zavojček žveplenega zakada Žveplarne Ptuj. V trgovini KZ Ljutomer »Kmetovalec« sem dal za zavojček 250 dinarjev. Dobrih sto metrov proč od te trgovine, čez trg, v poslovalnici »Steklo — barve« pa sem kasneje ugotovil, da prodajajo enake zavojčke istega žvepla po 162 din. Kasneje sem se zanimal za ceno tudi v prodajalni kmetijske zadruge v Veržeju, kjer prodajajo žveplo prav tako po 160 dinarjev. Podobno je tudi tovarne »Zorka« iz Šabca: pri z bakrenim apnom, izdelkom Kmetovalcu v Ljutomeru je po 460, v Veržeju po 430 dinarjev. Čeprav je baje žvepleni zaklad pri Kmetovalcu še iz »stare zaloge« mi take razlike v ceni niso razumljive.

Jože Topolnik,
Banovci 18

Pripomba uredništva:

Kupca res prav malo zanima, ali je nekaj iz stare ali iz nove zaloge Važna je zanj cena. Zato priporočamo, da kupujete pač tam, kjer je ceneje. To je še najboljše zdravilo in reklama za podobne »zaloge«. Čim manj bodo potrošniki kupovali iz takih »starih zalog«, tem prej jih bo zmanjkalo! Po trgovski logiki seveda!

Kratke iz ljutomerske gimnazije

— Mladinska zadruga na ljutomerski gimnaziji je letos pridelala 200 kg črnega ribeza. Izkupiček bodo porabili verjetno za nakup orodja in izlet. Zadruga bo pridelala letos tudi nekaj krompirja in koruze ter zelenjave za šolsko mlečno kuhinjo.

— V obeh prvih razredih gimnazije je uspešno zaključilo šolsko leto 86 odst. dijakov. Na nedavnih sprejemnih izpitih so sprejeli za vpis v prvi letnik šolskega leta 1964-65 56 dijakov.

— Te dni je izšla letošnja zadnja številka Mladostnega poleta Prlekije. Revija prinaša vrsto sestavkov s področja dela mladinske organizacije in ostalih dejavnosti na šoli.

— Dramska sekcija na gimnaziji je letos 7-krat uprizorila Desetega brata. Izkupiček teh prireditev znaša 130 tisoč dinarjev.

V minulih dneh štiri težke prometne nesreče

Dne 23. 6. 1964 ob 14.45 uri se je zgodila huda prometna nesreča, ki se je končala s smrtnim izidom na cesti II. reda med vasjo Rakičan — Bratonci med osebnim avtomobilom reg. št. MS 21-61, ki ga je upravljal ing. Ivan Pejnovič iz Beltinec 6 ter kolesarko Ano Mlinarič iz Bratonec 6.

Kolesarka Ana Mlinarič se je peljala iz Rakičana proti Bratoncem. Prehitevala je tri kravje vprege naložene s senom. Ko je prehitevala zadnji voz, je zadela s komolcem vodnika vprege Štefana Zver, zaradi česar jo je nekoliko zaneslo na levo stran ceste. V tem trenutku pa je prehiteval vprege in kolesarko z osebnim avtomobilom ing. Ivan Pejnovič. Ko je voznik osebnega avtomobila videl, da bo prišlo do trčenja, je močno zavrl, kljub temu pa trčenja ni mogel preprečiti in je kolesarko zbil po cestišču. Kolesarka je dobila hude telesne poškodbe in je bila prepeljana v soboško bolnišnico, kjer je 28. 6. 64. ob 13.30 poškodbam podlegla. Voznik osebnega avtomobila je dobil le lažje poškodbe. Na osebnem avtomobilu je nastala materialna škoda ca 120.000 dinarjev, na kolesu pa za 5.000 dinarjev.

ZANESLO GA JE V OBCESTNI JAREK

Na cesti II. reda, na relaciji M. Sobota — Nemčavci je prišlo do hude prometne nesreče, ki jo je povzročil motorist Sinic Franc iz Černelavec 47. Sinic je vozil z motornim kolesom reg. št. MS 10-056 iz Nemčavec v smeri Murska Sobota. Ko je s precejšnjo hitrostjo in vinjen pripeljal na oster levi ovinek, ga je zaneslo na desni rob cestišča ter je nekaj časa peljal po bankini, nato pa zavozil v obcestni jarek, se prevrnil, ter obležal. Pri tem je dobil težke telesne poškodbe in je bil prepeljan v bolnico. Materialna škoda je nastala za ca 150.000 dinarjev.

Z NEREGISTRIRANO PRIKOLICO

Do lažje prometne nesreče je prišlo tudi na križišču Kidričeve in Prešernove ulice v Murski Soboti med traktoristom Šadl Jožetom iz Mur. Sobote, Kidričeva 9 ter motoristom Lenarčič Jožetom iz Kroga 143. Šadl Jože je upravljal traktor z reg. št. MS 116-89 z neregistrirano prikolico. Vozil je v smeri osnovne šole II proti križišču cest Kidričeve in Prešernove ulice. Kakih 50 m prd križiščem je zaradi tega, ker ni imel na prikolici svetlobnih signalov z roko nakazal, da namerava zaviti v levo ter zavozil tudi bolj v sredo. V tem času je za njim pripeljal Lenarčič z motornim kolesom reg. št. 20-112 s sopotnikom Štefanom Skrabanom iz Strukovec 43, ter ga hotel prehiteti po levi strani. Ker je traktorist že zavijal, je motorist videl, da bo prišlo do trčenja in je tudi zavozil v Prešernovo ulico, da bi tako preprečil nesrečo. Toda kljub temu je s pedalom od motorja zadel v levo prednje kolo traktorja. Traktorist je na mestu zaustavil, motorista pa je zaneslo nekaj metrov naprej, sopotnika pa vrglo z motorja in je dobil lažje telesne poškodbe.

Dve nesreči zaradi vinjenosti

Dne 28. 6. 64 ob 18.10 uri je prišlo do hude prometne nesreče na cesti II. reda, na relaciji Beltinci — Rakičan. Vinjen kolesar Martin Domonkoš iz Murske Sobote, Tomšičeva 6, se je peljal iz smeri Beltinci proti Rakičanu, za njim je pripeljal mopedist Močnik Franc iz Maribora, Kanškova 32 in ga nameraval prehiteti. Ko je pripeljal do kolesarja, je tega zaradi vinjenosti zaneslo na levo. Mopedist je videl, da bo prišlo do trčenja in je tudi zavil v levo, vendar kljub temu zadel kolesarja in ga zbil po cestišču. Kolesar je dobil manjše odrgnine, vendar takoj vstal in nadaljeval vožnjo. Ko se je pripeljal 351 metrov dalje, je za njim pripeljal z motornim kolesom Jožef Voroš s sopotnikom Hajduk Štefanom. Tudi ta je hotel prehiteti kolesarja, toda kolesarja je zopet zaneslo na levo in zaprl pot motoristu in je prišlo do trčenja. Kolesar je padel po cestišču, motorist in sopotnik pa v obcestni jarek. Pri tem je bil motorist Voroš težje poškodovan, kolesar Domonkoš in sopotnik motorista pa lažje.

Vsi trije so bili prepeljani v soboško bolnišnico, kjer jim je bila nudena prva pomoč. Ker so vsi trije kazali znake vinjenosti jim je bila odvzeta kri. Materialna škoda je nastala na kolesu za 10.000 dinarjev na mopedu za 20.000 dinarjev ter na motorju za 50.000 dinarjev.

KOLESARKA PRED MOTORISTOM

Do hude prometne nesreče je prišlo tudi na cesti II. reda med vasjo Tropovci — Gradišče, med motoristom Škrilec Jožetom iz Brezovec 59 ter kolesarko Poldauf Jolanko iz Gradišča 29. Motorist Škrilec se je peljal z motornim kolesom reg. št. MB 20-076 po desni strani cestišča s hitrostjo ca 60 km/h. Ko je pripeljal do odcepa ceste, ki vodi v Gradišče, mu je iz nasprotne smeri pripeljala kolesarka Jolanka Poldauf bolj po sredini ceste, gledala pa je tudi v desno stran. Motorist je dal zvočni signal, vendar je kljub temu nenadoma zavila na levo pred motorista, pri čemer je prišlo do trčenja. Kolesarka je dobila težje telesne poškodbe in je bila prepeljana v soboško bolnišnico.

VIDEM OB ŠČAVNICI

V soboto je med nevihto, ki je divjala v jutranjih urah, udarila strela v gasilski dom v Slaptincih. Pri udaru so bile precej poškodovane šipe in stropi, ki so v nadstropju skoraj uničeni. Poškodovana je tudi strešna opeka in deloma ostrešje. Čeprav ni prišlo do požara, je škoda precejšnja.

V nedeljo je gostovalo pri Vidmu gledališče iz Celja in sicer z delom Seatla O'Conelya »Senca pravega moža«. Kljub lepemu vremenu se je zbralo precej gledalcev, čeprav so takrat ljudje pospravljali seno. Videmčani so bili z gostovanjem izredno zadovoljni in so pozdravili to lepo gesto celjskih gledališčnikov, s katero so približali košček resnično kvalitetne gledališke kulture tudi podeželjskemu človeku.

Č. J.

FOKOVCI

Poslovna enota KZ Selo-Fokovci se že marljivo pripravlja na žetev. V ta namen je že pripravljen kombajn in tudi mlatilnice so nared. Ker ni na območju poslovne enote dovolj delavcev, se kmetovalci zelo zanimajo za kombajn, ki bo imel precej dela.

Če bo vreme ugodno, bo na Goričkem precej dobra letina.

V nedeljo dne 21. maja so imeli učenci osemletke iz Fokovec prav lepo proslavo v gasilskem domu v Selu.

Proslava je bila namenjena vaščanom, ki naj bi se seznanili z delom šolske mladine.

Vaščani iz vsega šolskega okoliša so precej veliko dvorano napolnili do zadnjega kotička.

APAČE

Prejšnjo soboto so se apaški učenci s krajšim programom veselo poslovili od šole. Priredili so mali izlet na Negovsko jezero.

Ob zaključku šolskega leta so učenci osnovne šole iz Apač s Pogumnim Tončkom uspešno gostovali v Radencih, na Kapeli in v Radgoni. Povsod so bili toplo sprejeti.

Vaščani iz Apač in okoliških vasi se že dalj časa sprašujejo, kdaj bodo začeli z asfaltiranjem ceste Radgona — Apače. Cesta bi morala biti po načrtih odprta 1. junija, toda vse je ostalo le pri začetku. Ljudje so pripravljeni pomagati s prostovoljnim delom, samo da bi se cesta, ki je v zelo slabem stanju, čimprej uredila. Toda danes nihče ne ve, kdaj se bo to zgodilo, ker tudi pravega pojasnila ni dala občinska skupščina.

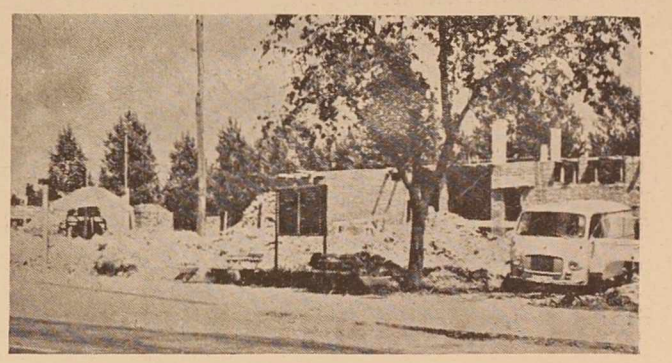

Na seji občinske skupščine G. Radgona v ponedeljek so med drugim ugotovili, da za gradnjo več objektov niso zagotovljena sredstva. Med temi objekti je tudi restavracija »Pošta« v Slatina Radencih (na sliki). Gradnjo restavracije bodo začasno ustavili.

Lendava

Danes dopoldne bo svet za plan in finance pri občinski skupščini Lendava razpravljal in sklepal o tromesečnem planu izdatkov proračuna za III. tromesečje tekočega leta, razpravljal in sklepal bo tudi o izdaji nekaterih poroštvenih izjav ter o upravnih zadevah.

Kobilje

Gasilsko društvo na Kobilju je pred kratkim praznovalo visoki jubilej — 75-letnico. Slovesnosti se je udeležilo kar 16 gasilskih društev s 160 nastopajočimi gasilci in gasilkami. Samo domače gasilsko društvo pa je dalo 4 desetine, med njimi tudi desetino pionirjev, ki so bili sprejeti v gasilsko organizacijo. Ti so potem sodelovali tudi v povorki z baklami. Ob tej priložnosti je gasilsko društvo podelilo diplome vsem članom društva, ki so več kot 40 let aktivno delovali v društvu. Obiskali so grobove pokojnih gasilcev in položili vence.

DVE OB ROBU:

Hudournik

Srečaš tujca, ali pa on tebe. Saj vseeno. In vpraša: »Hej, tovariš, ali kdo ste že! Prosim, kako se imenuje ta hudournik? Zelo je zanimiv. Pri nas ni tako divjih.«

Jaz ga gledam. Si mislim: je pač tujec, bog mu pomagaj. »Hudournik pravite, kaj?«

»No, tale tu, kjer stojiva! Mar niste od tu. In mu ne veste imena?« »Oh« sem dejal, »saj to ni hudournik; saj je to le cesta, ki pelje na radonski grad!« . . .

Paket na pošti

Odneseš paket, recimo danes ob 17. uri ali kakšno minuto čez. Pa saj ni treba, da je to v Ljutomeru. Lahko je to tudi v Radgoni, Murski Soboti, Lendavi, Beltincih in še kje drugje. Ko prideš prihodnji dan ob taisti uri zopet na pošto, zagledaš siromačeka še vedno preplašenega ždeti v kotu.

In vprašaš: »Tovarišica, prosim, kako, da paket še niste odposlali?«

Ona reče: »Ja, mar še ne veste, da sprejemamo pakete vsak dan do 17. ure. Če ste bolj pozni, mora čakati siromaček zopet do 17. ure prihodnjega dne; morda še kakšno minuto čez. Ko ga odpelje poštni avtobus do Murske Sobote, mora zopet počakati jutra prihodnjega dne, da ga tam razporedijo in mu dajo maršruto. Veste, pri nas tudi ni več tako enostavno, tudi mi že vemo zapletati reči. Moj bog, vendar ne boste rekli, da moramo biti enostavnejši dalje. To vendar ni sodobno!«

»Srečno paket,« sem si dejal, »in srečno vožnjo v Črno goro k sinu, ki je brigadir. Morda bo prej sin doma, kot bo priromal paket tja dol, saj najbrže tudi tam zapletajo nezapletene reči, sicer bi jim kdo očital staromodnost. To pa danes nikakor ne sme biti! . . .

—rko

DVE PLATI ENE IN ISTE KOLAJNE:

Išči v ljutomerski občini, pa ne boš našel ekonomista

Sprašujemo se, kdo je odgovoren, da nimamo dovolj strokovnega kadra. Kriva so vodstva delovnih organizacij, ki smatrajo, da lahko s kvalificiranim kadrom, ki nima druge izobrazbe kot strokovne šole, gredo v korak s tistimi podjetji, ki imajo kader, kakršnega zahteva sodobna proizvodnja.

(iz analize, ki je bila podana na nedavnem posvetovanju o štipendiranju s predstavniki delovnih organizacij ljutomerske občine)

Vzrok, da doslej še nobena gospodarska organizacija ni pripravila analize o tem, kako pričeti uveljavljati 42-urni delovni tednik je v pomanjkanju strokovnega kadra.

(rečeno v razpravi na volilni konferenci občinskega komiteja ZKS v Ljutomeru dne 22. junija t. l.)

V take protislovnosti smo prisiljeni vsakikrat, ko gre ali za organizacijo tehnološkega postopka in s tem v zvezi za povečevanje produktivnosti, ko gre za organizacijo kadrovskih služb, za uvajanje 42-urnega delovnega tednika, ko gre za kvaliteto izdelkov, za tehnološke ali ekonomske analize in podobno. Torej:

GOVORIMO TAKO, DELAMO DRUGAČE

Resnico o tem kažejo ugotovitve že omenjene analize. V osmih delovnih organizacijah v panogi industrija in obrt, v gostinstvu in v trgovini ni nobenega zaposlenega z visokošolsko izobrazbo. To so kolektivi z skupno čez 1000 zaposlenimi in z milijardnimi brutorealizacijami v času, ko govorimo o vključevanju v mednarodno delitev dela in o sodobni industrijski proizvodnji! Vprašanje je, kaj si pravzaprav ob takih pogojih predstavljamo pod mednarodno delitev dela.

Politika štipendiranja in zagotavljanje strokovnega kadra sta bili doslej uspešni edino v kmetijstvu. Vse tri kmetijske delovne organizacije imajo že 7 inženirjev, kar pa verjetno še vedno ni dovolj. Nobena gospodarska organizacija v občini ne štipendira na pr. ekonomista. Jih je morda dovolj? Odgovor na to: išči, pa ne najdeš ekonomista v podjetjih Ljutomerske občine! Sicer pa pride na 1935 zaposlenih le 4,7 odst. onih, ki imajo visoko, višjo ali srednješolsko izobrazbo. V srednjerazvitih deželah je ta odstotek najmanj 10. Analiza je tudi pokazala, da v delovnih organizacijah skoraj ne izkazujejo prostih delovnih mest za kader z visoko ali višješolsko izobrazbo. Tu je treba iskati tudi vzrok, zakaj je tako težko pripraviti ustrezno sistemizacijo delovnih mest, ki je sedaj, tam kjer jo imajo, prilagojena trenutnemu stanju glede kadrovske zasedbe: uzakoniti je potrebno takšen profil delovnega mesta, za katerega po najkrajši poti najdeš tudi odgovarjajočega človeka: namesto inženirja mojstra, namesto tehnika kvalificiranega delavca itd.

Sedanjemu stanju primerno pa lahko ugotavljamo tudi to, da je v osmih delovnih organizacijah s področja industrije in obrti še dobra polovica zaposlenih nekvalificiranih (od 1558 zaposlenih je 77 mojstrov in 606 s kvalifikacijo). In še naprej: od tiste dobre polovice nekvalificiranih delavcev je spet nekaj več kot polovica takih, ki nimajo končane osnovne šole. To da misliti, kot je zapisano tudi v omenjeni analizi. Verjetno bi bilo potrebno bolj kot doslej skrbeti za dopolnilno izobraževanje teh proizvajalcev. Sistematično pa za to skrbita le Indopol in MTT.

ODLOČNO PREMALO ŠTIPENDISTOV

Kot je stanje glede skrbi za kader boljše v kmetijstvu kot v ostalem gospodarstvu že sedaj, tako kaže tudi v bodoče. Kmetijske delovne organizacije imajo 6 štipendistov na visokih šolah, gospodarske organizacije panoge industrija-obrt le 2. Skupno pa štipendirajo gospodarske organizacije 66 štipendistov in to poleg že omenjenih na visokih šolah še 21 na visokih, 18 na srednjih tehničnih in 19 na ostalih šolah. Štipendije znašajo od 4 do 12 tisoč dinarjev, kar kaže na odnos štipenditorjev do štipendirancev. Prav tako ni pravih stikov ne s šolami ne s štipendisti.

(Nadaljevanje na 6. strani)

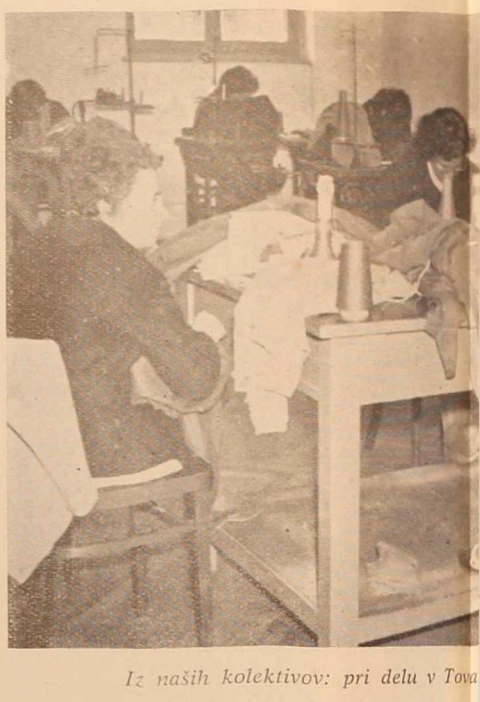

Iz naših kolektivov: pri delu v Tova

PREDVIDOMA ŽE V PRIHODNJEM LETU

Nova zgradba ekonomske šole v Murski Soboti

Skupščina okraja Maribor je sprejela predlog o gradnji novih zgradb za ekonomski šoli v Murski Soboti in Slovenj Gradcu. Šoli bosta grajeni predvidoma v naslednjem letu in sicer iz sredstev za investicije v strokovnem šolstvu iz sklada za razvoj strokovnega šolstva v okraju.

Novi šolski zgradbi, tako v Murski Soboti, kot v Slovenj Gradcu, bosta imeli 12 oddelkov, knjigovodsko in blagoznansko dvorano, vse potrebne kabinete, potrebne prostore za učenje tujih jezikov, telovadnico itd.

O pomanjkanju prostorov na ESŠ v Murski Soboti smo že pisali, zato bodo odločitev okrajne skupščine o gradnji novega šolskega poslopja ESŠ v M. Soboti prav gotovo pozdravili vsi občani Pomurja. Posebno še zato ker število dijakov v ESŠ nenehno narašča. Že doslej je na tej šoli bilo nad 300 rednih dijakov, v naslednjem šolskem letu pa bodo v 1. razred vpisali nad 100 novih dijakov.

Vodstvo šole v Murski Soboti je že pristopilo k pripravam za gradnjo, v kratkem bo določena lokacija, do septembra pa naj bi bil izdelan tudi gradbeni program. Potem bodo začeli z izdelavo načrtov, za katere je v tem letu iz sredstev sklada za razvoj strokovnega šolstva v okraju namenjenih 6 milijonov dinarjev. Pričakujemo torej lahko, da se bo gradnja nove zgradbe ESŠ v Murski Soboti začela že v naslednjem letu.

»Lov na lisico« — zelo priljubljena igra pionirjev — radioamaterjev. Na sliki: tako so »lovili lisico« ob koncu letošnjih JPI ljutomerski otroci

NOVE KNJIGE

»Trepe

Šolskim glasil
vadi odmerjena
ljenjska doba;
ka«, ciklostirana
izhaja na oddelk
le za telesno vzg
Murska Sobota,
tretje leto, je to
dicija. V letošnji
ki pripoveduje
srečanju s celjsk
ki prav tako iz
glasilo. »Od nas
znanje glede pr
tracij ipd. Obljub
bomo drug druge
z nasveti in izkuš
šali naša glasila
Tako beremo v
ku in torej ugot
»Trepetlika« odl
katerih lasnostih
je pogrešajo.

In res je treba
ima prav avtor
dih potih s svo
»Prav izreden do
tiče opreme in
nosti, je gotovo
To sodbo izreka
med številk lans
vendar pa gre iz
priznanje tudi o

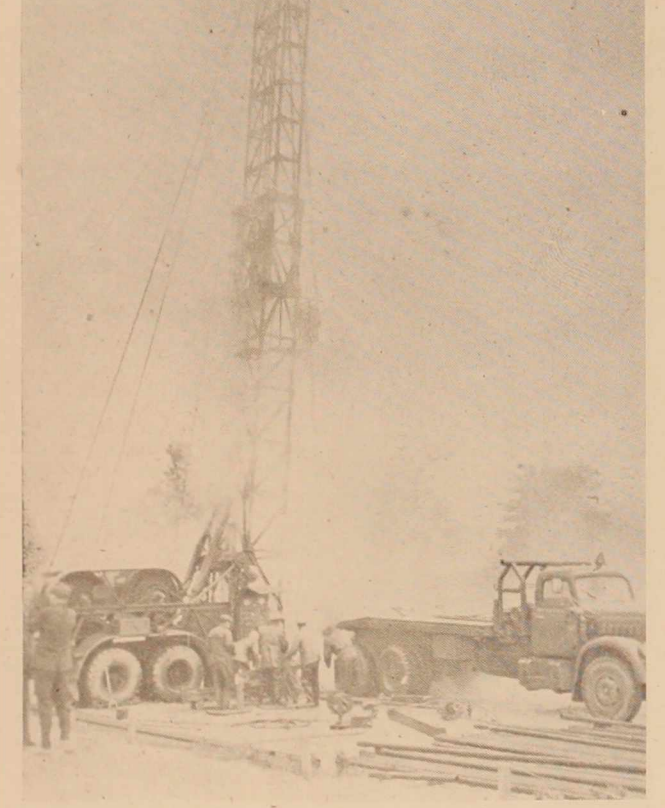

Tako je bilo pred nekaj dnevi v termalnem kopališču Moravci. Zdaj je že vse v redu — vroča voda je ukročena — f. B. S.

Mladinski klub pri Nafti

Mladinke in mladinci v podjetju Nafta v Lendavi že dalj časa lepo razvijajo klubsko dejavnost v svojem klubu. Še preden so mladi dobili svoj klubski prostor so prosti čas nekoristno zapravljali po ulicah in gostinskih lokalih, sedaj pa jih je vedno več v popoldanskih urah v skromnem, sicer pa lepo urejenem klubskem prostoru. Mladi pravijo, da je v klubu lepo, saj imajo na voljo televizijski sprejemnik, radijski sprejemnik, gramofon z lepo zbirko plošč, šahovnice, revije in časopise.

Tako lahko sleherna mladinka in mladinec najdeta v klubu nekaj zase, da prosti čas hitreje mine. Vodstvo kluba, ki ga tvorijo mladinci in člani sekretariata aktiva ZM v podjetju, pa si čedalje uspešneje prizadevajo o klubu mladih organizirati in razširiti še delo na kulturnem in idejno-vzgojenem področju. Že doslej je bilo v klubu več različnih vzgojnih, pa tudi strokovnih in političnih predavanj. V klubu pripravljajo tudi kulturne programe za manjše proslave itd . . . Da bi pa zadovoljili tudi mlade športnike, organizirajo na igrišču v bližini kluba tekmovanja v odbojki, malem rokometu in nerjanici. Klub mladih organizira tudi izlete v naravo, v bližnjo lendavsko okolico in v bolj oddaljene kraje.

PREDVIDEVANJA PRED ŽETVIJO:

Pričakujemo boljši pridelek kot lani

Še deset dni in pričela se bo letošnja žetev. Ječmen je že porumenel in ponekod ga že žanjejo, če pa bo vreme sončno, bosta kmalu dozoreli tudi rž in pšenica. Žetev je pred vrati in letošnja bo boljša kot lani, tako kažejo polja in tako predvidevajo v kmetijskih zadrugah, na posestvih in kmetje.

V KZ »Ledavski dol« v Cankovi imajo letos zasejanih 34 ha lastnih površin s pšenico in 175 ha pšenice ter 25 ha rži v kooperaciji s kmeti-zadružniki. Pričakujejo, da bodo na lastnih površinah pridelali 30—35 metrskih stotov pšenice (lani 24), medtem ko bo pridelek pšenice v kooperaciji od 25 do 30 metrskih stotov. V kmetijski zadrugi pravijo, da se bo zaradi nalivov, po katerih so žita ponekod močno polegla in zaradi rje, ki je žitarice napadla, pridelek ponekod zmanjšal kar za 20 odst., kljub temu pa bo znatno boljši od lanskega. V kmetijski zadrugi so se na žetev kar dobro pripravili in pričakujejo, da bodo z njo začeli čez teden dni. Zadruga ima kombajn, s katerim bo požela pšenico na lastnih površinah in na površinah v kooperaciji, kjer bo to mogoče. Za mlačev imajo pripravljenih 7 lastnih mlatilnic, z nekaterimi lastniki mlatilnic pa bodo sklenili za mlačev najemne pogodbe. V KZ »Ledavski dol« v Cankovi je torej vse nared za letošnjo žetev.

Tudi v kmetijski zadrugi v Prosenjakovcih bodo predvidoma začeli z žetvijo v drugi polovici naslednjega tedna. Imajo zasejanih 75 ha pšenice v lastni proizvodnji, v kooperaciji pa 200 ha pšenice in 38 ha rži. Pridelek pšenice na površinah v lastni proizvodnji bo 35 do 40 metrskih stotov po hektarju, v kooperaciji pa od 25 do 33 met. stotov. Predvidevajo, da bodo pridelali 22 do 28 met. stotov rži po hektaru na površinah v proizvodnem sodelovanju. Zadruga ima za žetev pripravljene tri kombajne, za mlačev pa 9 mlatilnic. Na letošnjo žetev so se dobro pripravili, precej skrbi jim povzroča pomanjkanje rezervnih delov za kombajne, ki jih ni moč dobiti.

Kmetijska zadruga Lendava ima v lastni proizvodnji s pšenico zasejanih 30 ha, 2 ha rži in 20 ha ovsa, v kooperaciji pa še 600 ha pšenice, 80 ha rži in 20 ha ječmena. Pričakujejo, da bo pridelek v lastni proizvodnji naslednji: pšenica 35—38 met. stotov, rž 28—30 in oves 25—28 met. stotov na ha. Pridelek na površinah v kooperaciji bo nekoliko manjši in sicer okrog 30 met. stotov pšenice po ha, 25 rži in toliko ječmena. Žetev ječmena so že pričeli, ob koncu naslednjega tedna pa bodo pričeli žeti tudi pšenico. Za žetev imajo pripravljenih 5 kombajnov, za mlačev pa imajo 8 lastnih mlatilnic, toliko pa jih bodo najeli še v najem. Čeprav je vseh pet kombajnov pripravljenih za žetev, pa so v skrbeh, da pri teh strojih ne bi prišlo do večjih okvar, saj ni mogoče dobiti rezervnih delov.

(Nadaljevanje na 6. strani)

GOSPODARSTVO RADGONSKE OBČINE

Industrija na prvem

Najboljše rezultate je dosegla industrija s 50 odst. realizacijo planiranega celotnega dohodka, Elrad celo 58 odst. Precej močan porast realizacije celotnega dohodka je dosežen tudi pri Mesoizdelkih. Za kmetijstvo ni moč dati popolne slike. Plan celotnega dohodka je bil dosežen pri kombinatu s 37, pri VG Kapela z 21 in pri Kmetijski zadrugi oziroma obratu za kooperacijo z 37 odst. Po oceni je pričakovati letos razmeroma dobre rezultate v vinogradništvu, poljedelstvu in sadjarstvu.

Trgovsko podjetje »Sloga« je doseglo 35 odst. planiranega prometa. Od lanskega leta se je promet pov
stotkov. Svet za
in finance je m
bili lahko doseže
stinstvu boljši re
gonskem gostinst
si premalo prizad
večanje prometa.
mer Negovskega
di letos ni bilo d
ljeno na turistič

Zdravilišče Ra
seglo v petih me
za letos planirano
dohodka. V prim
skim letom je to
več. V proizvodn
vode je prišlo d
radi pomanjkan
Stanje se zadnje
je zaradi uvoza

Ob 4. juliju — dnevu borcev: invalidova izpoved

Sedanji in pri

Imenujem se Adam Lanšček in letos bom izpolnil 66 let starosti. Prebivam v prijazni prekmurski vasici Ratkovci, ki ni daleč od slovensko-madžarske meje. Sem negiben invalid in že več kot deset let sem priklenjen na bolniško posteljo. Preštejte, koliko je to mesecev, tednov in koliko dni. Koliko noči brez sna je že za menoj! Minevajo letni časi: pomlad, poletje, jesen in zima. Jaz pa ležim v postelji skoraj nepremičen in vezan na pomoč drugih. Sosedje in znanci me obiskujejo bolj v zimskem času, zakaj čez leto ne utegnejo, ker jih utruja delo. Najtežje mi je v noči brez spanja. Komaj čakam, da napoči zora in se na drevesih blizu mojega okna pojavi zbor krilatih pevcev. Res je: usoda mi ni bila naklonjena. Le malo veselih dni je bilo v mojem življenju. Toda kaj si hočemo. Poleg zdravih ljudi smo tudi bolniki. In kaj je zdravje, ve le oni, ki ga več nima. Zdravje-to najdragocenejšo stvar, ki je mnogi ne znajo ceniti — sem izgubil v madžarski fašistični ječi. Zaradi zverinskega mučenja v okupatorskem zaporu sem postal skoraj hrom. Moje misli pa so malone vsakodnevno usmerjene v preteklost. Pred menoj vstajajo liki padlih revolucionarjev, s katerimi sem sodeloval, predno so me ujeli, pred menoj se razgrinja še dokaj jasna slika prestanega trpljenja v zaporu.

Narodnega heroja Štefana Kovača-Marka, sekretarja okrožnega komiteja KPS za Prekmurje sem spoznal še pred vojno, ko so bile v l. 1938 državnozborske volitve. Na volitvah je kandidiral tudi slovenski pisatelj, naš prekmurski rojak Miško Kranjec. Kovač mi je naročil, da po vaseh okrog madžarske meje agitiram Miška Kranjca. To sem storil in hodil od hiše do hiše ter prepričeval volivce, naj glasujejo za našega kandidata Miška Kranjca.

V drugi polovici leta 1941, ko se je začela vstaja proti okupatorju tudi v Prekmurju, me je kaj kmalu obiskal Štefan Kovač in me povezal z osvobodilnim gibanjem. Postal sem kurir okrožnega komiteja KPS in večkrat nesel pošto na desni brez Mure in jo predajal določenim osebam. Zelo dobro mi je še v spominu, da so imeli člani komiteja v načrtu, da bi osnovali odporniško skupino na področju Selo-Prosenjakovci-Ratkovci in določeno je bilo, da bi prevzel vodstvo grupe jaz, ki sem ta teren kot domačin tudi najbolje poznal. Vse do Kovačeve tragične smrti sem bil z njim v neposrednih stikih in opravljal določene naloge. Še danes mi je v živem spominu geslo oziroma razpoznavni znak, ko sem prvič nesel pismo ing. Jožetu Hedžetu na Razkrižje. »Dobro si zapomni geslo ‚Viktorija'« mi je pred odhodom naročil Kovač, » in pazi, da te kje ne ujamejo. Če bi se to zgodilo, na vsak način poprej uniči pismo« me je poučil. »Viktorija« nekako nenavadno ime, sem pomislil. Pri nas v Prekmurju so Ilonke, Justike, Gelike, Milike, Mancike, pa Šarike, a da bi bilo kateri ime Viktorija, mi ni bilo znano, vsaj v mojem okolišu ne. Pa so mi le pojasnili, da je Viktorija po latinsko Zmaga, in to geslo je bilo iz
me spoznali pri

Nekega dne sem
da pomagam pre
vega otroka v Pr
kretarjeva žena
je nekaj dni pr
moralal v ilegalo
pod lažnim imen
na v ptujski bol
rojenčka sem po
sti do Mure, kje
določenem mest
šku Kranjcu in p

vač in Vinko M
dojenčka v oskr
teri v Nedelici.

S smrtjo naroč
Štefana Kovača-M
titvijo Štefana C
na Kuharja-Boja
je padel cvet ljud
Prekmurju. Za re
patorskih ječ pa
raj vsi ostali vo
bodilnega gibanj
je s pomočjo dor
cev zadal hude u

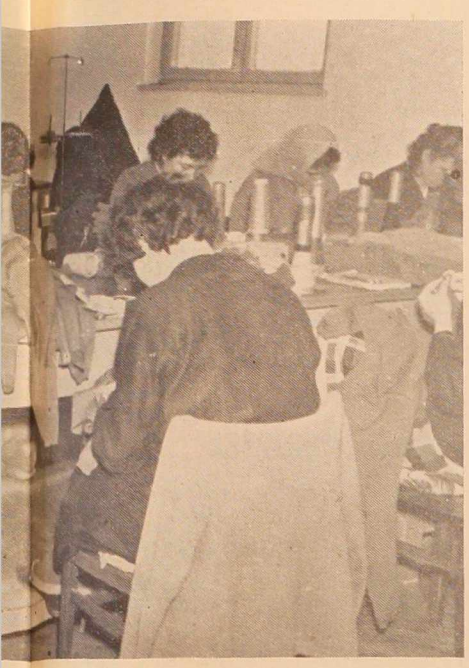

Tovarni dežnikov in pletenin Lendava

IGE IN REVIJE — NOVE KNJIGE IN REVIJE:

petlika« že v tretjem letniku

lasilom je po na-
jena kratka živ-
ba; če »Trepetli-
rana revijica, ki
delku Srednje šo-
o vzgoji Mariboro-
bota, živi zdaj že
je to že lepa tra-
ošnji tretji števil-
luje sodelavka o
celjskimi tovariši,
o izdajajo svoje
nas želijo dobiti
e praskanja, ilu-
bljubili smo si, da
lrugemu pomagali
izkušnjami in sku-
lasila izboljšati.«
o v tem prispev-
ugotovimo, da se
odlikuje po ne-
ostih, ki jih drug-

treba priznati, da
rtor ocene v Mla-
svojo trditvijo:
n dosežek, kar se
in vestne ureje-
tovo Trepetlika'«.
reka sicer o eni iz-
lanskega letnika,
re izreči podobno
di o vseh ostalih

n mestu

t povečal za 12 od-
t za družbeni plan
je mnenja, da bi
oseženi tudi v go-
ji rezultati. V rad-
stinskem podjetju
prizadevajo za po-
meta. To kaže pri-
kega jezera, ki tu-
ilo dovolj pripra-
ističnо sezono.

če Radenci je do-
n mesecih 45 odst.
nirancga celotnega
primerjavi z lan-
je to za 58 odst.
zvočnih mineralne
šlo do zastoja za-
njkatija steklenic.
dnje čase izboljšu-
oza steklenic.

številkah, tudi o teh, ki so izšle letos. Povsod je polno ilustracij, ali praskanic« ali linorezov, včasih celo še v eni barvi.

Vsebinsko je glasilo zelo pestro; v njem najdemo literarne prispevke, v glavnem prozo in poezijo, pa tudi članke povsem informativnega ali celo poučnega značaja. Nekatere priloge so povsem praktičnega pomena. Vsebina je — da se spet pridružimo ocenjevalcu iz Mladih potov — dokaj nebogljena, nedodelana, tako stilistično kakor jezikovno. Vendar pa je treba priznati, da od slušateljev take šole, ki je precej specializiranega značaja, ne smemo preveč pričakovati in da zato nekateri literarni sestavki kljub vsemu opozarjajo nase.

»Trepetlika« kot celota pa ima toliko vrlin, da predstavlja brez dvoma pomembni element v sklopu prostih dejavnosti na šoli. Neoporečna je njena vloga tako v smislu estetike kakor pragmatizma. Vsekakor pa ni prezreti tudi njene pomembnosti, kar se tiče družbene vzgoje vsaj direktnih sodelavcev, če že ne članov vsega šolskega kolektiva. Ta družbena angažiranost ima najbrž toliko večjo težino, ker je povsem zavestna, o čemer priča način urejevanja posameznih številk.

Drago Grah

Posvetovanje o vzgoji in izobraževanju

V torek dopoldne je bilo v Lendavi posvetovanje o vzgoji in o izobraževanju povezano z razpravo o osnutku novega zakona o šolstvu. Posvetovanje je sklical občinski odbor SZDL, prisostvovali pa naj bi mu pedagoški delavci z vseh osemletk iz občine, predstavniki ZM, Zveze prijateljev mladine, delavske univerze, Zveze sindikatov itd. Vendar je bila udeležba na posvetovanju majhna, udeležili so se ga le redki predstavniki z osemletk. Na posvetovanju so razpravljali o vpisu otrok v osnovno šolo in se zavzeli za to, da naj novi zakon omogoči vpis v šolo otrokom tudi s šestim letom, vendar le takrat, če se je otrok fizično in umsko sposoben vključiti v osnovnošolski izobraževalni sistem. Poudarili so tudi, da je za otroke, ki v dobi obveznega šolanja niso končali uspešno osnovne šole, potrebno organizirati dopolnilno osnovnošolsko izobraževanje, za tiste, ki pa so že vključeni v proizvodnjo pa naj skrb za to prevzamejo delovne organizacije. Seveda bodo potrebna tudi večja družbena sredstva, ki pa jih občina sedaj ne more dati. Opozorili so tudi na potrebo po ustanovitvi posebne šole v lendavski občini, saj je po približnih podatkih v občini nad 120 otrok, ki bi se morali šolati v tej šoli. Zato je potrebno kar najprej začeti s pripravami potrebnih kadrov, ki bi jih takšna šola potrebovala. Končno so na posvetovanju še poudarili, da je potrebno v skladu z družbenim razvojem in večanjem obveznosti, ki jih družba šoli nalaga pri vzgoji mladega rodu, da se predvsem mlajši prosvetni delavci dopolnilno izobražujejo na pedagoški akademiji.

KULTURNO PRESENEČENJE V KLUBU

Klub v Radencih je organiziral za goste in domačine posrečen in prijeten »Večer Frana Milčinskega — starejšega«. Člani celjskega gledališča Marjan Dolinar, znan po svojih odličnih humorističnih recitacijah, je posredoval hvaležni publiki v poldrugournem programu humoreske in satire Milčinskega. Dodal je še Ketteja, Voltaira in Shakespeara. Poslušalci so recitacije navdušeno spremljali, prostor pa je bil kar pretesen. IKA

O LETOŠNJIH PRIREDITVAH V RADENCIH — ALI Z DRUGO BESEDO:

O kulturi radenskega turizma

Kultura slehernega turizma se začne najbrž že s tem, da skrbimo za čistočo, red in lepoto v slehernem naselju ali kotičku narave, kamor utegne priti na obisk kak popotnik. Kadar je govora o Slatini Radenci, ni treba posebej poudarjati, da je to rekreacijsko zatočišče, ki mu ne primanjkuje nobene izmed teh osnovnih prvin kulturnega turizma.

Razen po ubranosti svoje zunanje podobe pa se ta pomurski letoviški kraj odlikuje še po lepi kulturi svojega družabno zabavnega programa. Kakšne zabavne, kulturno resnejše ali športne prireditve so letos na listi, smo že zvedeli. Marsikdo si je tudi lahko ogledal kako izmed prireditev, ki so se doslej zvrstile. Tako je za nami že gostovanje Slovenskega okteta in večer opernih arij. Kakor napovedujejo v upravi zdravilišča, bodo ponovili večer opernih arij, glede 2. festivala sodobne komorne glasbe pa tako ali tako več ni dvoma, da bo v prostore moderne kavarne privabil prav gotovo še več gostov kot lani in tako vnesel v jesensko posezonsko letoviško življenje nekaj novih in izbranejših trenutkov kulture.

In prav v zvezi s tem festivalom se odpira vprašanje, zakaj Slatina Radenci prireja festival resne glasbe, namesto da bi privabljala popevkarje in preko njih obiskovalce, ki bi jih bilo v slednjem primeru prav gotovo mnogo več. Vsakdo, ki mu je količkaj za bogato vsebino življenja gostov v Radencih, vsakdo, ki si pod turizmom zamišlja kaj več kot le plejado popevk in plesa in konvencionalne masovne zabave, mora izreči priznanje upravi zdravilišča, ki si prizadeva, da vnese v vsakoletne programe pestro vsebino ne le po številu različnih prireditev, ampak da med nje zaseje tudi kar se da kvalitetnejših točk.

Festival sodobne komorne glasbe, torej dogodek resnobne vsebine, morda ne bo pritegnil mase obiskovalcev; tega se v Radencih brez dvoma zavedajo. Toda prav tako so si za gotovo na jasnem, da si letovišče takega značaja in take tradicije več ne more privoščiti, da bi poskušalo ugajati le muhavosti vsakdanje razvajenih obiskovalcev. Konec koncev je Slatina Radenci tudi zdravilišče, kar pomeni, da skozi vso sezono nudi gostoljubje dokajšnjemu številu starejših ljudi, ki bi si včasih razen kakšnega lahkotno zabavnega programa zaželeli tudi kak resnejši kulturni dogodek. Točke z resnejšo vsebino, ki smo jih že omenili, bodo prav gotovo ustregle takemu sloju ljudi. V značaju zdravilišč, kot so Radenci, je prav nujnost, da skrbe bolj za duševno hrano svojih gostov, kot pa letovišča izključno počitniške narave. Vsa znana zdravilišča po svetu so si v tem podobna. Če v Radencih za take prireditve lahko porabijo tudi po 7 milijonov, je to izdatek, ki ne dokazuje le kultiviranosti zdraviliškega vodstva, tudi ne le njegovega stvarnega gledanja na potrebe takega zdraviliško rekreacijskega središča, ampak končno še zagotavlja utrjevanje in razširjanje renomeja, kar za nadaljnjo prosperiteto Slatine Radenec brez dvoma ni brez pomena.

Drago Grah

Radenci: simpozij ljudske keramike — v poletju 1963. Si lahko obetamo podoben dogodek tudi letos?

RADENCI

PRVI ABSOLVENTI OSEMLETKE

Iz radenske šole, ki se je v zadnjih štirih letih razvila iz štirirazrednice v popolno osemletko, so izšli letos prvi absolventi.

Šolo je dovršilo 32 učencev ali 90 odst. od teh bo 12 nadaljevalo srednjo šolo (6 na gimnaziji, 3 na gimnaziji s pedagoško smerjo, 2 na ekonomski in en na administrativni srednji šoli). Čudno se sliši, da se nihče ni vpisal na domači srednji gostinski šoli. Ostalih 20 učencev se je odločilo za uk v razne poklice. Največ se jih je prijavilo v industrijsko podjetje Elrad v Radgoni, nekaj jih je privlačilo slikarstvo, nekaj pa se jih želi izučiti za mehanika.

Osnovna šola je pripravila prvim absolventom slovesen zaključek, dva najboljša učenca sta se udeležila sprejema pri predsednici občinske skupščine, dočim so jim zdravilišče in družbene organizacije omogočile, da so si lahko privoščili lep in poučen izlet v Crikvenico in Postojnsko jamo. Povprečni letošnji obisk na šoli znaša 80 odstotkov.

IKA

Poslušajte in gledajte

RADIO LJUBLJANA I. PROGRAM

Nedelja, 5. julij

7.15 Narodni in domači zvoki; 8.00 Mladinska radijska igra: M. Matošec: Vnuk brez dedka; 10.00 Se pomnite tovariši . . . I. Podobnik: Beg skoraj za ceno življenja I.; 10.50 H. Berlioz: Romeo in Julija — dramatična simfonija; 14.15 »Glasba ne pozna meja«; 16.00 Humoreska: 20 minut zabave; 23.05 Komorna glasba; 23.05 Komorna glasba.

Ponedeljek, 6. julij

8.07 Obisk pri narodno zabavnih ansamblih; 9.30 V narodnem tonu; 12.15 KN ing. M. Leskošek: Zadnje dognojevanje koruze.; 17.05 Obisk v dunajski državni operi (arije iz oper: Julij Cezar, Idomeneo, Don Juan, Figarova svatba, Fidelio, Čarostrelec, Rensko zlato, Kavalir z rožo); 20.00 Veliki zabavni orkestri.

Torek, 7. julij

7.15 Lahka koncertna glasba; 8.07 Jugoslovanski pevci popevk; 9.45 Poslušajmo godbo; 10.15 Z dunajskih opernih odrov; 12.15 KN Ing. M. Jelenec: Uporaba urée v sadjarstvu; 20.00 Glasba španskega preporoda; 20.20 Radijska igra — Rhys Adrian: Krap.

Sreda, 9. julij

7.15 Narodni in domači zvoki; 9.15 Zvočni mozaik — trio Los Panchos, slovenski pevci popevk in Plesni or-
7.15 Narodni domači zvoki; 9.15 kester češkega radia; 10.30 Dr. I. Bonač: Koristi in škodljivosti sončenja; 10.40 Makedonija v glasbi; 12.15 KN Ing. T. Zorc: Smer razvoja govedoreje v Sloveniji; 12.25 Domača in narodna glasba; 18.45 Kulturna transverzala; 20.30 Za ljubitelje zabavnih melodij; 21.00 G. Puccini: Sestre Angelika — opera v enem dejanju; 22.10 D. Milhaud: Ubagi mornar — opera.

8.07 Narodne pesmi igrajo Dravski flosarji; 10.15 Z opernimi pevci po svetu (iz oper Glucka, Bizeta, Donizettija, Čajkovskega, Boita, Ferenca, Goliminova, Charpentiera Verdija) 12.15 KN Ing. C. Remic: Nekateri ključni problemi dolgoročnega razvoja gozdno — surovinskega zaledja Slovenije; 12.25 Z jugoslovanskimi pevci popevk; 14.15 Iz folklorne zakladnice; 21.00 Večer umetniške besede: Štefka Drolčeva

Petek, 10. julij

7.15 Od uverture do finala (Rossini, Gounod, Smetana, Verdi, Puccini, Egk); 9.30 Sloven. pevci popevk; 10.15 Igrajo ameriške pihalne godbe; 12.15 F. Pirnat: O nasadih in ozelenjavanju ob velikih cestah; 18.10 Promenadni koncert; 20.30 Poje učiteljski pevski zbor; 23.05 Iz sodobne češke in bolgarske simfonične literature.

Sobota, 11. julij

10.15 Jugoslovanski pevci popevk; 10.35 Pesmi in plesi narodov Jugoslavije; 12.15 KN Ing. V. Jovanovič: Listni zavrtač; 15.40 Prvi nastop postonjskega okteta »Svobode«; 18.10 Odlomki iz Hovanščine M. Musorgskega; 18.45 Novo v znanosti.

K VAŠEMU TELEVIZORJU SPADA TUDI TA LIST, KI VAM OD TEDNA DO TEDNA PRINAŠA INFORMACIJE O ODAJAH PRVEGA PROGRAMA RADIA LJUBLJANA, LOKALNE RADIJSKE POSTAJE TER INFORMACIJE O ODDAJAH JUGOSLOVANSKE, AVSTRIJSKE IN MADŽARSKE TELEVIZIJE.

Radio M. Sobota

Nedelja, 5. julij

6.00 — 11.40 Prenos sporeda RTV Ljubljana; — 11. 40 — 12.00 Na valu 202, 12.00 — 12.45 Domača poročila, intervju, aktualnosti, vedro kramljanje; 12.45 — 13.30 Oddaja v madžarskem jeziku; 13.30 — 14.10 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 14.10 — 15.06 Želeli ste poslušajte; 15.00 — 23.05 Prenos sporeda RTV Ljubljana.

Torek, 7. julij

15.00 — 17.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 17.00 — 17.15 Domača poročila, športne vesti, kronika; 17.15 — 17.25 Objave, obvestila, zabavna glasba, vmes narodne in domače, za prijeten torkov večer; 17.40 — 18.00 Oddaja v madžarskem jeziku; 18.00 — 23.05 Prenos sporeda RTV Ljubljana.

Petek, 10. julij

15.00 — 17.00 Prenos sporeda RTV Ljubljana; 17.00 — 17.10 Domača poročila; 17.10 — 17.15 Zabavni zvoki; 17.15 — 17.40 Vsega pomalem, za vsakogar nekaj (napotki, obvestila, reklame, vmes popevke in domače-melodije); 17.40 — 18.00 Oddaja v madžarskem jeziku; 18.00 — 23.05 Prenos sporeda RTV Ljubljana.

JUGOOSLVANSKA TELEVIZIJA

NEDELJA, 5. julija

9.00 Serijski film za otroke; 10.00 Kmetijska oddaja; 11.00 Koncert na dvorcu Vainahunyad; 16.05 Mednarodno tekmovanje v kajaku; 20.00 TV dnevnik; 20.45 Cik-cak; 21.00 Laramie — serijski film; 21.50 Jazz na ekranu: Blejski festival; 22.20 Poročila.

Na kanalu 9 — Sljeme

21.00 Serijski film; 22.20 Včeraj, danes, jutri.

PONEDELJEK, 6. julija

19.15 TV obzornik; 19.30 Britanska enciklopedija; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Tedenski športni pregled; 21.00 Propagandna oddaja; 21.15 Celovečerni film; 22.45 Včeraj, danes, jutri.

Na kanalu 9 — Sljeme

19.15 Včeraj, danes, jutri; 19.30 Tečaj francoskega jezika.

TOREK, 7. julija

NI SPOREDA!

SREDA, 8. julija

19.15 TV obzornik; 19.30 Mendo vam predstavlja; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Propagandna oddaja; 20.45 Dvanajst klubskih — zabavno-glasbena oddaja; 21.45 Reportaža o Visu; 22.15 Včeraj, danes, jutri.

Na kanalu 9 — Sljeme

19.15 Včeraj, danes, jutri.

ČETRTEK, 9. julija

19.15 TV obzornik; 19.30 S kamero po Afriki — film; 20.00 TV dnevnik; 20.30 Rossini: Ženitna menica — opera; 21.40 Poročila.

Na kanalu 9 — Sljeme

19.15 Včeraj, danes, jutri; 19.30 Serijski poljudno-znanstveni film; 22.00 Včeraj, danes, jutri.

PETEK, 10. julija

19.15 TV obzornik; 19.30 Koncert Ljubiše Bacica — mladinska oddaja; 20.00 TV obzornik; 20.30 Propagandna oddaja; 20.45 Studio 13 — mozaik iz umetnosti; 21.45 Včeraj, danes, jutri.

SOBOTA, 11. julija

19.15 Kaj bo prihodnji teden na sporedu; 19.30 Črno znamenje Kachina — film iz serije o nenavadnem konju Championu; 20.00 TV dnevnik; 20.20 Praga: Poletje na ledu; 21.20 Cik-cak; 21.35 Humoristična oddaja; 22.25 Dick Powell vam predstavlja; 23.15 Poročila.

Na kanalu 9 — Sljeme

19.15 Včeraj, danes, jutri; 19.30 S kamero po svetu; 22.25 Serijski film; 23.15 Včeraj, danes, jutri.

AVSTRIJSKA TELEVIZIJA

Nedelja, 5. julij

17.00 Oddaja za otroke; 17.25 Svet mladih; 19.00 V žarometu; 19.20 O televizijskem programu; 20.00 Poročila in športni kementar; 21.15 R. Rose in H. Budjuhn: Dvanajst zaprisežencih.

Ponedeljek, 6. julij

19.00 Poročila; 19.03 Aktualno v športu; 19.30 Poročila; 20.00 Evropa — 20.00; 20.55 Črno in belo — show.

Torek, 7. julij

19.00 Poročila; 19.03 Vedra Nizozemska; 19.30 Poročila; 20.00 Enaindvajset — kviz za one, ki marsikaj vedo; 20.15 Horizonti.

Sreda, 8. julij

17.00 Za otroke: Listamo po slikanici; 19.30 Poročila; 20.05 Instinkt in razum; 22.20 Grand prix de Europa — konjski skoki; (Evrovizija).

Četrtek, 9. julij

19.00 Poročila; 19.03 Primer Gandala — po noveli K. Čapka; 19.30 Poročila; 20.05 Od Bosporja in drugod — zabavna oddaja; 20.55 Tako živimo vse dni.

Sobota, 11. julij

19.00 Poročila; 19.03 Televizijska kuhinja; 19.30 Poročila; 20.05 Kraljica ubogih — komedija.

Petek, 10. julij.

16.30 »Nagrada narodov« konjski skoki — prenaša Evrovizija iz Aachena; 18.30 Poročila, nato »Kaj je novega?« 19.30 Poročila 20.00 Ob 90. rojstnem dnevu L. Gruberja — glasbena oddaja; 21.00 Poročila, nato Konec potovanja — kriminalni film.

MADŽARSKA TELEVIZIJA

Ponedeljek, 6. julija

Ni sporeda.

Torek, 7. julija

18.23 Poročila, 18.30 Reklame, 18.40 O polletnem planu železnic, 18.50 kratki film, 19.05 Za avtomobiliste in motoriste, 19.20 Večerna pravljica, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Dnevna beležka, 19.50 Francoski film: Sreča v ljubezni, 21.15 Nemški film: Za prijatelje glasbe, 21.45 TV dnevnik.

Sreda, 8. julija

9.30 TV dnevnik, 9.40 Češki film: Letoval sem z angelom, 10.55 V svetu pelikanov, 18.03 Poročila, 18.10 O sigurnostnih napravah na železnici, 18.30 Gradovi in pokrajine, 19.00 Voda in vino — reportaža o Blatnem jezeru, 19.20 Večerna pravljica, 19.30 TV dnevnik, 19.45 Dnevna beležka, 20.05 Vihar v ulici Sycamore — TV igra, 21.30 Nekaj lahke glasbe, 21.55 TV dnevnik.

Četrtek, 9. julija

18.18 Poročila, 18,25 Nekje in nekoč . . ., 18.45 Reportaža, 18.55 TV šport, 19.20 Večerna pravljica, 19.35 TV dnevnik, 19.45 Spored prihodnjega tedna, 19,55 Ameriški film: Stan in Pan na morju, 20.50 Madžarski mojstri, — umetnost Medgyesi Ferenca, 21.20 Glasbeni randevu, 22.00 TV dnevnik.

Petek, 10. julija

9.30 TV dnevnik, 9.40 Italijanski film: Kean, genij in divjak, 11.00 TV šport, 11.15 Reportaža, 11.35 Spored prihodnjega tedna.

Sobota, 11. julija

17.38 Poročila, 17.45 Iščemo reporterja — drugi del, 19.05 O umetniški fotografiji, 19.20 Večerna pravljica, 19.30 TV dnevnik, 19.45 TV magazin: Ladje, pristanišča in mornarji, 20.25 Veselo srečanje — večer lahke glasbe, 21.45 Četrti kvadrat — angleški film, 22.40 TV dnevnik.

Nedelja, 12. julija

9.50 Okoli naše hiše, 10.00 spored za najmlajše, 11.00 Poljudno znanstveni film, 11.30 O novih filmih, 15,30 Spored intervizije iz Moskve, 16.30 Kratki film, 16.50 Kmetijski filmi, 17.25 Nogometna tekma, 19.20 Večerna pravljica, 19.30 TV dnevnik, 19.50 Potovanje okrog zemlje — Egipt, 20.20 Ameriški film: Gilda, 22.05 TV šport, 22.30 TV dnevnik.

rihodnji rodovi naj živijo v miru

ko Megla prinesla
oskrbo stari ma-
lici.

narodnega junaka
vača-Marka, usmr-
ana Cvetka, Štefa-
-Bojana in drugih
t ljudskega upora v
Za rešetkami oku-
eč pa so ždeli sko-
ali voditelji osvo-
gibanja. Sovražnik
jo domačih izdajal-
ude udarce narod-

bilo izbrano, da so
pri Hedžetovih.
ne sem bil določen,
n prenesti Kovače-
v Prekmurje. Se-
žena Mima Kovač
ni pred porodom
legalo in je potem
imenom povila si-
i bolnišnici. Novo-
m pomagal prine-
e, kjer sem ga na
mestu izročil Mi-
in potem sta Ko-

narodnoosvobodilnemu boju v naši pokrajini. Tudi mene so Madžari vneto iskali, vendar sem jim pravočasno pobegnil.

Ko sem dobil zatočišče pri mojih sorodnikih v Vrbasu, sem se tam seznanil s partizanskim borcem Živojinom Jovanovičem. Ko me je temeljito povprašal in se prepričal o mojem dosedanjem delu in zakaj sem zapustil Prekmurje, sem se preko njega ponovno vključil v osvobodilno gibanje v Vojvodini. Kot obveščevalec sem bil nekajkrat poslan tudi na Madžarsko, da bi tam zbral potrebne podatke o nakanah sovražnika. Tako mi je mineval čas v mojem ilegalnem delu. Leta 1943 je naša grupa pod vodstvom tovariša Jovanoviča minirala sovražno vojno skladišče v Hódmezövasarhely. Skladišče municije je zletelo v zrak. A žal sta našla smrt v boju z madžarskimi vojaki naš vodja Živojin in še neki tovariš, mene pa so ujeli.

Še ko sem se z določeno nalogo vrnil v Prekmurje, sem slišal grozljive stvari o zverinskih mučenjih naših sodelavcev v madžarskih fašističnih zaporih. Preiskovalci so uporabljali vsa sredstva, samo da bi od zapornikov izsilili priznanja o delovanju proti madžarski državi. Pretepanje po podplatih in spolovilih, žaganje z deskami, dušenje z odejami, vezanje v klopko, zabijanje žebljev za nohte in celo devanje na natezalnico so bile metode, ki so se jih pri svojem delu posluževali mučitelji. Ni čudno, da so nekateri spregovorili in tudi povedali več, kot je bilo res, samo da bi se rešili peklenskih muk. Marsikdo je dobil tudi živčni zlom. Bili so me kot živino in ko sem se onesvestil, so me polivali z ledenomrzlo vodo, da bi prišel spet k zavesti in da bi se spet ponovilo mučenje. Usodno za mene je bilo, ker so pri meni našli partizansko propustnico, podpisano od Živojina Jovanoviča.

Bil sem že prepričan, da za mene ni več rešitve in da me čaka smrtna kazen. A vendar se je našel dober človek med madžarskimi vojaki. Bil je to neki podoficir, po rodu Čeh doma iz Komaroma.

»Če hočeš, da te ne bodo obsodili na smrt, se delaj duševno bolnega in boš morda uspel. To so storili že nekateri pred teboj in uspelo jim je, da so jih obsodili na zaporne kazni«, mi je svetoval.

Tri mesece sem bil v preizkovalnem zaporu in hlinil blaznost. To me je v resnici rešilo. Še danes po tolikih letih me obide srh, ko se spomnim, kaj vse sem pretrpel v ječi. Naposled sem stal pred sodniki, ki so razglasili sodbo in mi dali v roko tudi pisani dokument, katerega še danes hranim. Obsojen sem bil na 10 let zapora.

Po sodbi sem še 15 dni ostal v zaporih. Potem pa se mi je nasmehnila sreča. Ko so nas premeščali v druge zapore in nas vodili proti Šopronu, sem izkoristil nepazljivost stražarjev in skočil iz drvečega vlaka. Ilegalno sem se potem peš preko Čakovca vrnil domov, domov v moje rodno Prekmurje. Ni minilo dolgo in že sem dobil zvezo z aktivisti in nato sem bil v ilegali do osvoboditve.

Taka je torej moja izpoved, izpoved negibnega invalida, ki zaradi mučenj v okupatorski ječi leži že deset let na bolniški postelji.

Kljub vsem tegobam in neozdravljivi bolezni pa me preveva ena sama misel, da moje trpljenje le ni bilo zaman. Po svojih močeh sem tudi jaz prispeval svoj delež za narodnostno in socialno osvoboditev, za blaginjo novega časa. Fašistične sile so doživele poraz. Skoraj dvajset let je od osvoboditve. Toda ostanki fašizma v Zapadni Nemčiji in drugod po svetu so še vedno trdoživi. Tudi jaz se pridružujem protestu vseh miroljubnih sil za ohranitev svetovnega miru, za zmago načel tvornega in miroljubnega sožitja z vsemi narodi. Kot nekdanji jetnik v fašističnih zaporih se pridružujem zahtevam našega vodstva, da Zapadna Nemčija že enkrat poravna svoje obveznosti do socialistične Jugoslavije in prizna odškodnino vsem žrtvam nacizma.

Nikoli več naj se ne ponovijo časi fašističnega mračnjaštva in bestialnosti. Sedanji in prihodnji rodovi naj živijo v miru, sreči, blaginji in v nenehnem ustvarjanju.

IZPOVED ZAPISAL:
JOŽE JANEŽ

Prenosi s prejšnjih strani

Išči v ljutomerski občini

(nadaljevanje iz 4. strani)

TEHNIČNI POUK NA NIVOJU »ŠRAJFŠTOKARSTVA

Kakor je stanje dovolj kritično v pogledu štipendiranja in dopolnilnega strokovnega in družbenega izobraževanja, tako je kritično tudi v pogledu osnovnošolskega izobraževanja, kjer je kot učni pripomoček pri tehničnem pouku še vedno zdavnaj zavrženi »šrajfštok«, kjer je pravzaprav karikatura tehničnega pouka in šolske reforme nasploh. Razumljivo je, da vseh teh problemov večina občin ne bo mogla sama reševati, je pa potrebno, da se radi ali neradi sprijaznimo tudi s tem, da bo potrebno dati skladu za šolstvo več sredstev kot doslej tudi iz občinskih virov. K temu naj omenim nekatera mnenja na zadnjem zasedanju občinske skupščine, kjer je bilo postavljeno vprašanje, zakaj skladu za šolstvo dodatna sredstva? Postavimo še eno vprašanje: ali je cilj v tem, da zagotovimo prosvetnemu kadru normalne prejemke, ali da dopuščamo, da si mora prosvetni delavec iskati dodatno stimulacijo v nadurah? Ali z nadurami v šoli ni neke podobnosti z nadurami v proizvodnji!? In končno, ali je cilj, da bo prihajalo v našo proizvodnjo tudi v bodoče tolikšno število družbeno in tudi tehnično premalo izobraženih mladih delavcev kot doslej? Težino tega problema pove žal tako pogosti molk naših proizvajalcev v organih samoupravljanja.

Ali torej povečevanje sredstev skladu za šolstvo ni cel kompleks vprašanj, ki zadevajo v nič manjši meri tudi proizvodnjo in ne samo zagotavljanje normalnih prejemkov prosvetnega kadra?

Juš MAKOVEC

Boljši pridelek kot lani

(nadaljevanje z 4. strani)

Tudi v KZ Petrovci pričakujejo letos večji pridelek od lanskega. Pričakujejo, da bo pridelek pšenice v lastni proizvodnji od 22 do 30 met. stotov, rži pa od 15 do 20 stotov na ha. Na površinah v proizvodnem sodelovanju bo pridelek predvidoma za 10 odstotkov manjši. Začetek žetve pričakujejo za 10 dni. Želi bodo s kombajnom, ki ga bodo vzeli v najem, za mlačev pa bodo pripravili 8 mlatilnic.

Kmetijska zadruga Grad ima s pšenico zasejanih skupaj 92 ha, 15 ha z ržjo in 30 ha z ovsom. Pridelek pšenice v lastni proizvodnji bo okrog 40 met. stotov, v kooperaciji pa okrog 30. Za pričetek žetve se intenzivno pripravljajo, prav tako za mlačev. Kot drugod bodo z žetvijo tudi tukaj začeli v drugi polovici naslednjega tedna.

Pridelek bo znatno večji od lanskega tudi v kmetijski zadrugi v Črensovcih, saj pričakujejo, da bo pridelek na lastnih površinah pri pšenici 35 do 40 met. stotov, v kooperaciji pa 28 do 30 met. stotov. Za žetev imajo 1 kombajn, za mlačev pa pripravljajo 8 mlatilnic. Če bo vreme ugodno, bodo žetev v redu opravili.

Ljutomerska kmetijska zadruga ima v lastni proizvodnji zasejanih 30 ha pšenice in 20 ha ovsa, v kooperaciji pa 350 ha pšenice, 10 ha rži, 12 ha ovsa in 8 ha ječmena. Predvidevajo, da bodo na lastnih površinah pridelali 35—38 met. stotov pšenice in 25 do 30 met. stotov ovsa. Pridelek v kooperaciji bo nekoliko manjši in sicer pri pšenici za 5 met. stotov po hektaru, rži bodo pridelali okrog 25 met. stotov, ječmena pa 25—28 met. stotov po hektaru. Za žetev, ki jo bodo začeli okrog 10. julija, imajo pripravljena dva kombajna, ki bosta v najbolj živi sezoni morala obratovati kar v dveh izmenah. Za mlačev imajo 5 lastnih mlatilnic, 4 pa bodo vzeli v najem. V KZ pravijo, da bo letošnji pridelek boljši od lanskega, da pa jim primanjkuje primernih skladišč.

Predvidevanja o letošnji žetvi so torej vsepovsod ugodna. Razveseljivo je dejstvo, da so se nekatere kmetijske organizacije na žetev pričele dovolj zgodaj pripravljati, kar vliva upanje, da bo žetev pravočasno in uspešno končana. Če bo vreme v naslednjih dneh ugodno, bomo prve kombajne na pomurskih poljih lahko videli že v drugi polovici prihodnjega tedna. Kot kaže, žetev povsod nestrpno pričakujejo, saj se mnogokje nadejajo, da bodo imeli letos najboljši pridelek doslej.

Karel SUKIČ

Republiško prvenstvo v atletiki

JANEZ KOVAČ prvi na 1500 m

Na 18. republiškem prvenstvu v atletiki za posameznike, ki je bilo v Ljubljani v organizaciji AK Olimpija-Svoboda je sodelovalo 116 atletov in 53 atletinj iz vse Slovenije. Med njimi je tudi nastopil član Ljubljane Janez Kovač iz M. Sobote ter v teku na 1500 m s časom 3:52,2 zasedel prvo mesto ter tako postal republiški prvak za leto 1964.

Zaključeno tekmovanje v MM ligi

Nafta, Grafičar, Radgona, Beltinci

Končano je letošnje tekmovanje v mariborsko-murskosoboški nogometni ligi, ki je bilo tudi zadnje, saj bo z ustanovitvijo dveh conskih lig, MM liga ukinjena. V letošnjem tekmovanju je imel največ uspeha Branik iz Maribora, ki je zasluženo osvojil prvo mesto, saj je bi kvalitetno moštvo in ima veliko možnosti, da se uvrsti v SNL. Precejšnje presenečenje predstavlja drugo mesto Fužinarja iz Raven, čeprav sta se za to mesto precej časa potegovala Nafta in Kovinar. Tretje mesto Nafte je uspeh, čeprav bi lahko bila na drugem mestu. Sredino tabele so zavzela moštva iz mariborske podzveze, medtem ko so vsi ostali tudi pomurski predstavniki pristali na repu. Grafičar in Beltinci sta v jesenskem delu prvenstva precej dobro startala, medtem ko sta v spomladanskem delu močno popustila. Nasprotno pa je moštvo Radgone, ki je v jesenskem delu prvenstva osvojilo le eno samo točko, napravilo v spomladanskem delu precejšen podvig in celo uspelo, da se je otreslo zadnjega mesta na tabeli.

Končna tabela:

Branik	20	16	2	2	74:15	34
Fužinar	20	12	4	4	64:18	28
NAFTA	20	12	2	6	68:36	26
Kovinar	20	10	3	7	39:27	23
Drava	20	10	3	7	47:37	23
Mejnik	20	7	4	9	29:35	18
Ojstrica	20	6	4	10	30:61	16
Rače	20	6	3	11	34:49	15
GRAFIČAR	20	7	1	12	32:56	15
RADGONA	20	5	2	13	25:63	12
BELTINCI	20	3	4	13	19:64	10

SLOVENSKA NOGOMETNA LIGA

Olimp : Sobota 1:7 (1:3)

V zadnjem kolu prvenstva SNL so nogometaši Sobote gostovali v Celju in se pomerili z zadnjim na tabeli, domačim Olimpom. Tekma se je končala z visoko zmago Sobote s 7:1 (3:1), ki ni imela večjih težav s slabo ekipo Olimpa in so napadalci brez posebnih težav prihajali pred vrata Cesarja. Kljub visokemu rezultatu bi ta lahko bil še višji v korist Sobote, saj napadalci niso izkoristili nekaj ugodnih priložnosti za gol. Najboljši pri Soboti je bil tokrat Sečko, ki je zelo lepo podajal žoge v sredini, poleg tega pa dosegel tudi dva gola. Ostale gole so dosegli Maučec 4 ter Puškarič enega. Tekmo je sodil dobro Legat iz Maribora.

Sobota — Vrdjuka (Gjerek), Zver, Martinuzi, Puškarič, Horvat I, Perič, Tkalčec, Sečko, Maučec, Horvat II in Ismajlovič.

SLOVENSKA MLADINSKA LIGA

OLIMP : SOBOTA 0:2 (0:1)

V zadnji prvenstveni tekmi slovenske mladinske lige je moštvo Sobote v Celju premagalo domači Olimp z rezultatom 2:0 (1:0). Mladinci Sobote so bili tehnično boljše moštvo ter zasluženo zmagali. Za Soboto sta bila uspešna Zadravec v prvem polčasu in Ciner v drugem delu igre.

Sobota: Bavčar, Miholič, Horvat, Baranja, Balažic, Kerčmar, Koblencer, Maučec, Kukanja, Zadravec in Ciner.

OBČINSKA LIGA LENDAVA

PETIŠOVCI ŠE NAPREJ V VODSTVU

V sedmem in osmem kolu občinske nogometne lige Lendava ni prišlo do posebnih presenečenj. Dosženi so bili več ali manj pričakovani rezultati, Moštvo Petišovec si je pripisalo nadaljnje štiri točke ter tako povečalo vodstvo na tabeli, hkrati pa si že zasiguralo naslov spomladanskega prvaka.

Rezultati:

VII. kolo:
Olimpija : Graničar 3:2
Himo : Petišovci 1:2
Mladost : Hotiza 6:1
Svoboda : Zvezda 1:4
Mehanika prosta.

VIII. kolo:
Graničar : Himo 2:0
Zvezda : Olimpija 2:2
Mladost : Svoboda 4:1
Petišovci : Mehanika 3:0
Hotiza prosta.

Tabela:

Petišovci	8	6	1	1	23:5	13
Graničar	7	4	2	1	25:9	10
Olimpija	7	4	2	1	15:9	10
Mladost	7	4	1	2	21:9	9
Zvezda	7	4	1	2	19:12	9
Himo	7	4	0	3	17:9	8
Hotiza	7	1	1	5	9:35	3
Svoboda	7	1	0	6	7:23	2
Mehanika	7	0	0	7	0:24	0

POMURSKA NOGOMETNA LIGA

Tri moštva na vrhu

V zadnjem kolu pomurske nogometne lige je doseženih več presenetljivih rezultatov. Posebno presenečenje je pripravilo moštvo Pušče, ki je v Lendavi igralo neodločeno z Gradbenikom. Presenečata pa tudi zmaga Bakovec nad Turniščem ter zmaga Brazde nad Puconcami. S tem je bilo prvenstvo za leto 1963-64 v pomurski nogometni ligi končano. Ostala je le še neodigrana tekma med Šalovcami in Brazdo. Prvak je postalo moštvo Gradbenika iz Lendave, ki se je na najvišje mesto povzpelo šele po zadnjem kolu in to zaradi boljše razlike v golih od moštev Turniša in Bakovec, ki imata isto število točk. Na sredini table so pristala tri moštva z enakim številom točk. To so Veržej, Puconci in Pušča, medtem ko sta na dnu Brazda in Šalovci. Moštvi Sobote B in Grafičarja B pa sta nastopali izven konkurence.

Rezultati zadnjega kola:
Bakovci : Turnišče 2:1
Sobota B : Veržej 0:3
Puconci : Brazda 2:4
Gradbenik : Pušča 2:2
Grafičar : Šalovci 0:3

Tabela:

Gradbenik	14	9	3	2	74:24	21
Turnišče	14	10	1	3	68:25	21
Bakovci	14	9	3	2	50:21	21
Veržej	14	6	0	8	33:35	12
Puconci	14	6	0	8	38:45	12
Pušča	14	5	2	7	22:50	12
Brazda	13	4	1	8	27:46	9
Šalovci	13	1	0	12	14:80	2
Izven konkurence:						
Sobota B	18	11	3	4	63:30	25
Grafičar B	18	8	2	8	38:46	18

DRŽAVNO PRVENSTVO V KAMNIKU

USPEH BERDENA IN ČERNJAVIČA

V nedeljo je bila v Kamniku na 2.000 metrov dolgi progi prva letošnja motociklistična in avtomobilska dirka za prvenstvo Jugoslavije. Pred okrog 15.000 gledalci je nastopilo 70 dirkačev iz Slovenije, Srbije, Hrvatske in BiH. Med njimi sta nastopila tudi prikoličarja Berden s sovozačem Pojbičem in Černjavič s sovozačem Arčanom, oba iz Murske Sobote ter z osvojitvijo drugega in tretjega mesta dosegla lep uspeh. Po dolgem premoru se je tokrat zopet pojavil na dirki Černjavič iz Murske Sobote, ki je vozil zelo dobro, saj je bil precej časa v vodstvu, vendar je imel tokrat smolo, ker mu je nenadoma odpovedal motor. Kljub temu pa je Černjavič nadaljeval vožnjo ter zasedel tretje mesto za Salobirom iz Celja in Berdenom iz M. Sobote.

V POČASTITEV DNEVA BORCA VII. KOLESARSKA DIRKA

Komu pokal Pomurskega vestnika

Kolesarski klub »Prekmurje« v Beltincih priredi v počastitev Dneva borca, dne 4. in 5. julija 1964, 7. tradicionalno kolesarsko dirko »Po Pomurju«, za turiste ekipno in posamezno.

Dirka bo dvodnevna in bo razdeljena v štiri etape v dolžini 160 km. Start dirke bo 4. 7. 1964 ob 15. uri v Beltincih, cilj pa 5. 7. 1964 ob 11.30 uri. Prvo plasirana ekipa prejme prehodni pokal »Pomurskega vestnika«, prvih šest tekmovalcev v generalnem plasmanu dobi denarne nagrade, zmagovalci posameznih etap pa posebne nagrade.

Prehodni pokal »Pomurskega vestnika« imajo sedaj kolesarji Roga iz Ljubljane.

POMURSKA MLADINSKA LIGA

BORBA ZA PRVO MESTO

V nadaljevanju prvenstva v pomurski mladinski nogometni ligi je moštvo Sobote B visoko premagalo Veržej ter se zopet povzpelo na prvo mesto. Moštvo Turnišča, ki je v zadnjem času v izredni formi, se je s tremi zaporednimi zmagami nad Beltincami 7:0, Soboto B 7:2 ter Bakovci 2:1 prebilo na tretje mesto.

Rezultati:

Bakovci : Turnišče 1:2
Sobota B : Veržej 5:1
Grafičar : Beltinci 3:0

Tabela:

Sobota B	12	9	1	2	41:22	19
Veržej	13	7	5	1	29:16	19
Turnišče	14	7	2	5	39:26	16
Grafičar	13	6	2	5	30:19	14
Nafta	11	5	1	5	24:26	11
Bakovci	11	5	0	6	23:25	10
Beltinci	11	4	1	6	18:29	9
Šalovci	12	0	0	12	4:45	0

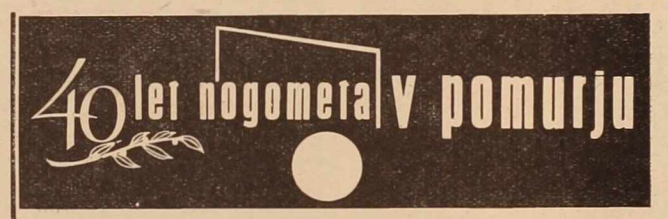

1

Prvi začetki razvoja nogometa v Pomurju segajo v čas prve svetovne vojne. Iniciatorji so bili dijaki in študentje, ki so študirali v Sopronu in nekaterih drugih madžarskih mestih ter se navduševali nad igro takratnih madžarskih klubov. Svoja navdušenja po vedno bolj uveljavljajoči športni panogi — nogometu, so prinašali v rojstno Prekmurje ter v času šolskih počitnic sami začeli po cestah »nabijati« okroglo usnje ter s tem privabljali tudi doma živečo mladino, katere je bilo vedno več. Težko bi bilo reči v katerem kraju v Pomurju se je pojavila prva žoga iz usnja, kajti o tem ni nobenih dokumentov. Prav gotovo pa so prvi zagledali okroglo usnje v Murski Soboti ali Dolnji Lendavi, kjer so se s »fotbalom«, kot so ga takrat imenovali, začeli najprej ukvarjati.

Po izjavi Janža Kolomana iz Brezovec, enega od prvih nogometašev Murske Sobote, je prinesel prvo žogo iz usnja v Mursko Soboto baje Laci Kardoš leta 1917 ali 1918. To je bila tako imenovana angleška žoga »rombler«, ki pa ni bila nova.

Navdušenje za nogomet se je hitro širilo med mladino in leta 1920 zasledimo že prva prijateljska srečanja med nogometaši Murske Sobote in Dolnje Lendave. Toda tokrat še ne pride do organiziranih nogometnih kolektivov, temveč se je ob nedeljah zbirala navdušena mladina za nogomet sama. Seveda so pri tem nastopali posamezni organizatorji teh nogometašev. Tako je bil v Murski Soboti organizator in trener Hiršl, v Dolnji Lendavi pa se je s tem ukvarjal Toplak.

Na prvo prijateljsko srečanje so nogometaši Dolnje Lendave prispeli v Mursko Soboto s konjsko vprego. Tekma je bila odigrana na sedanjem živinskem trgu, na njej pa so nogometaši prvič nastopili v dresih in kopačkah. Kopačke je izdelal pokojni Norčič iz Murske Sobote. Zanimivost prvega srečanja je bila tudi ta, da so se nogometaši kar na svojih domovih preoblekli v dres in kopačke. Prvo tekmo je vodil Hiršl iz M. Sobote, končala pa se je z zmago Dolnje Lendave. V prvi tekmi so za Mursko Soboto nastopili Kardoš Laci, Junkus Bandi, Hauzer Jože, Gumilar Koloman, Janža Koloman, Győri Koloman, Šiftar Emerik, Župančič Aleksander, Keresturi Koloman, Šimon Emil in Norčič Ludvik. Na povratno srečanje v Dolnjo Lendavo so nogometaši Murske Sobote prav tako potovali s konjsko vprego, vendar okrepljeni z igralcem BSK iz Beograda, ki je v Murski Soboti služil vojaški rok. Prav zaradi tega odličnega nogometaša, ki je igral srednjega krilca so nogometaši Murske Sobote v povratnem srečanju uspeli premagati domačine.

Posebna zanimivost prvih srečanj prekmurskih nogometašev je bila tudi v tem, da je imelo tako moštvo Murske Sobote kot Dolnje Lendave različen začetni pozdrav. Tako so nogometaši Murske Sobote pozdravljali hip, hip-hura, nogometaši Dolnje Lendave pa ej-ha, ej-ha, ej-ha.

Klubska legitimacija ob ustanovitvi

Iz podatkov je razvidno, da so nogometaši Murske Sobote in Dolnje Lendave odigrali več prijateljskih nogometnih tekem tudi v letih 1922 in 1923, vendar je prišlo do ustanovitve prvega športnega kluba »Mure« v Murski Soboti šele sredini leta 1924, v Dolnji Lendavi pa še mnogo kasneje. Verjetno pa se je v tem času začel nogomet igrati še v katerem drugem kraju v Pomurju, dasi morda ni prišlo do odigranja javnih tekem.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Nogometno moštvo SK »Mura« leta 1931 — Stojijo od leve proti desni: Varga, Čagran, Schiller, Horvat, Paurič, Dora, Eisenstädter, Turk in Norčič; klečijo: Kardoš, Rajnar in Debelak

NA POLICAH ŠTUDIJSKE KNJIŽNICE

DOBER M.: Organska kemija. Ljubljana 1960.
GOLIČ L.: Vaje iz anorganske kemije Ljubljana 1962.
GRUJIĆ — Injac B.: Hemija aminokislina i belančevina. Beograd 1962.
PERPAR M.: Vaje iz organske kemije Ljubljana 1961.
DUHOVNIK J.: Pogled v svet kristalov. Ljubljana 1961.
ILEŠIČ S.: Geografija prsti in rastja. Ljubljana 1960.
MAGYARORSZÁG hidrologiai atlasza. Budapest 1959.
MANOHIN V.: Poljedelsko vremenoslovje. Ljubljana 1961.
CIMERMAN F.: Ledena doba. Ljubljana 1961.
HOWELLS W.: Nastajanje človeštva. Ljubljana 1962.
LOVŠE Z.: Biologija za kmetijsko gospodarske šole, splošne kmetijske in kmetijsko gospodinjske šole. Ljubljana 1957.
ROSTAND J.: Ali moremo predrugačiti človeka
BUTLER J. A.: Notranjost žive celice. Ljubljana 1962.
KRALJ D.: Živa snov. Ljubljana 1962.
BANIĆ S.: Repetitorij mikrobiologije za študente stomatologije. Ljubljana 1961.
LIKAR M.: Glivice. Ljubljana 1962.
LIKAR M.: Uvod v medicinsko virologijo. Ljubljana 1962.
BECK W. Sodobna znanost in skrivnost življenja, Ljubljana 1961.
KRUIF P.: Moški hormon. Maribor 1963.
MARTINČIČ A.: Poznate strupene rastline? Ljubljana 1961
BENKOVIČ A.: Slovensko — latinsko — nemški rastlinski imenik slovenskih dežel. Ljubljana, 1922.
ATLAS bolesti i štetnika poljoprivrednih kultura. Zagreb 1962.
JANKOVIĆ M.: Fitoekologija sa osnovama fitocenologije i pregledom tipova vegetacije na zemlji. Beograd 1963.
PETKOVŠEK V.: Pregled rastlinskega sistema. Ljubljana 1961.
LIKAR M.: Bakterije. Ljubljana 1961.
ERER R.: Dendrologija. Ljubljana 1962.

OBČINSKO PRVENSTVO ZA ČLANICE IN MLADINCE

NOBEDEN ZA REPUBLIŠKO PRVENSTVO

V Murski Soboti je bilo izvedeno občinsko prvenstvo v streljanju z MK puško serijske izdelave za mladince in članice. Prvenstva se je udeležilo skupno 11 tekmovalcev, med njimi 5 članic in 6 mladincev. Pri članicah j bila najboljša Marta Makari s 392 krogi od 600 možnih pred Anico Bagari 390 in Marijo Kuster 378 krogi itd. Med mladinci pa je zasedel prvo mesto Mirko Horvat s 410 krogi pred Reinhardom Lončarjem 394 in Janezom Matišem 386 krogov itd.

Z ozirom na precej slabe rezultate, ki so bili doseženi na tekmovanju, se ni nobeden od nastopajočih uvrstil v nadaljno republiško tekmovanje.

OBČINSKA LIGA M. SOBOTA

V DOKLEŽOVJU NI BILO SODNIKA

V nadaljevanju prvenstva v občinski nogometni ligi Murska Sobota je bila odigrana le tekma med Bogojino in Križevci, katera se je proti pričakovanju končala neodločeno. Tekma med Dokležovjem in Tišino pa ni bila odigrana, ker ni bilo sodnika.

Bogojina : Križevci 2:2

Tabela:

Bogojina	13	9	1	3	46:24	19
Tišina	12	8	0	4	58:37	16
Vrleč	14	7	1	6	58:48	15
Dokležovje	14	5	3	6	41:40	13
Križevci	13	0	3	10	22:76	3

Mala kronika

ROJSTVA:

Rodile so: Cor Marica iz Murske Sobote — deklico, Horvat Marija iz Beltinec — deklico, Felbar Marija iz Kobilja — deklico, Mesarič Marija iz Beltinec — deklico, Horvat Elizabeta iz Lipovec — deklico, Šiplič Marija iz Radgone — deklico, Pintarič Olga iz Veščice — deklico, Sečko Marija iz Rakičana — dečka, Kalenik Marija iz Črnec dečka, Očko Marjana iz Serdice — dečka, Kovač Gizela iz Murske Sobote — deklico, Ritoper Helena iz Murske Sobote — deklico, Šajnovič Magdalena iz Šafarskega — dečka, Žekš Marjana iz Prosečke vasi — deklico, Koren Irena iz Dobrovnika — dečka, Baša Helena iz Dolgovaških goric — dečka, Duh Anica iz Dolge vasi — dečka, Kostič Ljubica iz Murske Sobote — deklico, Kepe Adela iz Gornjega Lakoša — dečka.

DAROVALCI KRVI NA TRANSFUZIJSKI POSTAJI OD 22. VI. — 27. VI. 1964

Katarina Kelenc — trinajstič iz Sr. Bistrice, Franc Pertoci iz Gorice, Rozalija Žekš — drugič iz Radovec, Jože Lenarčič — drugič, Martin Buzeti vsi iz »Agroservisa« M. Sobota, Valentina Kukel — četrtič iz NB, Koloman Žilavec — štirinajstič Dušan Černeka, — drugič, oba iz KB M. Sobote.
Marija Cer — drugič, Dragica Košar vsi tovarna perila »Mura« Mur. Sobota.
Helena Rajnar, Franc Ružič — tretjič, Alojz Pečič vsi iz trg. podj. »Merkur« M. Sobota.
Franc Mauko iz Sp. Ščavnice, Katarina Rajnar — sedmič iz Kroga.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje TRANSFUZIJSKA POSTAJA Murska Sobota

POROKE:

Poročili so se: Gujt Franc, kmet iz Borejec in Jančar Katarina, kmetovalka iz Bakovec, Podežnik Janez, šofer iz Čepinec in Sever Terezija, kuharica iz Murskih Črnec, Rakuša Janez, mesarski pomočnik iz Kroga in Lešnjak Magdalena, babica iz M. Sobote.

MALI OGLAS

RAZPRODAJA GOSTINSKEGA INVENTARJA

5. julija ob 13. uri bo razprodaja na licitaciji celotnega gostinskega inventarja, kuhinjske opreme in imetja v gostilni Makari, Bodonci.

Prekmurski magazin — VAJENCI

TRGOVSKO PODJETJE »PREKMURSKI MAGAZIN« MURSKA SOBOTA — Komisija za sprejem in odpust delavcev — razpisuje sprejem

VAJENCEV

v naslednje poslovalnice:

Beltinci, Mačkovci, Moščanci, poslovalnica »Preskrba« v Murski Soboti in Prosenjakovci.

Pogoji: uspešno dokončana osnovna šola. Prednost imajo mladinci — sinovi in hčere članov Zveze borcev.

Interesenti naj pošljejo prošnje upravi podjetja najkasneje do 15. julija 1964.

ELEKTRO MARIBOR podjetje za distribucijo električne energije Maribor, Heroja Tomšiča 2/I vam sporoča

Varčujmo z električno energijo!

V letošnjem letu je predviden znaten primanjkljaj električne energije v celi državi.

Da ne bi našega gospodarstva v še večji meri prizadeli, je potrebno, da vsi odjemalci skrajno varčujejo z električno energijo:

1. Odjemalci, ki imajo pogodbene odnose z distribucijskimi podjetji, so te dni dobili v soglasju z Republiškim sekretariatom za industrijo posebne naloge za zmanjšanje porabe električne energije v obsegu, katerega bodo lahko praviloma dosegli z racionalnejšim koriščenjem električne energije.
2. Odjemalci na nizki napetosti — tudi gospodinjstva — pa so dolžni, da potrošnjo električne energije do konca junija zmanjšajo tako, da bo celotna junijska potrošnja vsaj za 5 % manjša kot v mesecu maju tega leta. To zmanjšanje je zahteva v smislu veljavnih predpisov za odjemalce, razvrščene v tarifne skupine »komunalni odjem« in »splošni odjem« in za kmetijske organizacije.
3. Javno razsvetljavo je treba zmanjšati na obseg samo nujne »celonočne razsvetljave«.

Primanjkljaj je predviden čez vso leto; zato je potrebno skrajno varčevanje pri porabi električne energije tudi v naslednjih mesecih. Distribucijska podjetja bodo kontrolirala izvajanje varčevanja in zmanjševanje uporabe električne energije.

V korist vseh potrošnikov je, da skrajno varčujejo z električno energijo, ker bodo sicer nujno potrebni izjemni ukrepi, kar pa bi odjemalce prizadelo v večji meri.

ELEKTRO MARIBOR
Podjetje za distribucijo
električne energije

Skupščina občine Lendava: štipendije

Komisija za štipendije PRI SKUPŠČINI OBČINE LENDAVA razpisuje na podlagi 7., 26. in 27. člena Temeljnega zakona o štipendijah (Uradni list FLRJ, štev. 32/55) za šolsko leto 1964/65 naslednje

ŠTIPENDIJE

1 — Za študij na Srednji vzgojiteljski šoli v Ljubljani — 5 štipendij
2 — Za študij na Višji pedagoški šoli v Ljubljani — oddelek za defektologijo, 3 štipendije
3 — Za študij na Pedagoški akademiji v Mariboru — skupina matematika-fizika, 2 štipendiji; germanistika — 1 štipendijo
4 — Za študij na Učiteljišču v Murski Soboti — za dvojezični pouk, II. letnik — 5 štipendij
5 — Za študij na višji šoli za socialne delavce — 2 štipendiji
6 — Za študij na Gradbeni fakulteti v Ljubljani — 1 štipendijo
7 — Za študij na Višji upravni šoli v Ljubljani — za potrebe statistike, 1 štipendijo
8 — Za študij na Višji komercialni šoli v Mariboru — 3 štipendije
9 — Za študij na Višji kadrovski šoli v Kranju — oddelek za kadrovsko dejavnost, 1 štipendija
10 — Za študij na srednji ekonomski šoli — 2 štipendiji.

Prednost pri dodelitvi štipendij, ki so navedene od točke 1 do 10, imajo prosilci z območja občine Lendava, otroci borcev NOV in prosilci iz višjih letnikov.

Prošnje sprejema komisija za štipendije do 31. julija 1964.

Komisija za štipendije

zaposlitve

VEČ VAJENCEV za soboslikarje, pleskarje ali črkoslikarje sprejmem.
Pismene ponudbe poslati Ludviku Merklinu, slikarju, Kocljeva 4, Murska Sobota do 5. julija 1964 ali pa se osebno zglasiti v soboto od 14. do 16. ure.

VAJENKO za natakarski poklic sprejme Gostinsko podjetje »Turist« Lesce — Bled.

DVA VAJENCA sprejmem takoj v uk za splošno kleparsko stroko. Viljem Dibelčar, kleparstvo, Gor. Radgona. M-515

GOSPODINJSKO pomočnico, lahko začetnica, sprejmem. Pogoji ugodni. Javite se: Ing. Jože Korošec, Hruševska ul. 19, Ljubljana.

GOSPODINJSKO POMOČNICO k štiričlanski družini sprejmem. Ivanka Malnar, Rožičeva 6, Ljubljana.

ZAHVALE

Za uspešno zdravljenje na infekcijskem oddelku Splošne bolnišnice v M. Soboti se iskreno zahvaljujem dr. Francu Žibriku, dr. Vilmi Vlajevi, šefici oddelka in vsemu strežnemu in bolniškemu osebju.

Helena Bencak, Puconci 106. D-514

Kakovostna jedila in izborne pijače — vedno
Gostilna RAJH Bakovci

agencija

AGENCIJA MURSKA SOBOTA posreduje prodajo 14 avtobusov, 24 do 54 sedežnih, znamk FAP, CSEPEL, OM itd. za 4,5 do 6 milijonov dinarjev. Nadalje prodajo tovornih avtomobilov: TAM, FIAT, ALFA itd., 3 do 8-tonski, tudi prekucnikov in prikolic za 800 tisoč do 1,5 milijona dinarjev. Nakup je ugoden za gospodarske organizacije, ker so vsa sredstva v prodaji na brezplačen prenos. Točnejše informacije: Realitetna agencija, Murska Sobota, tel. 21-139.

Poleg tega posreduje agencija tudi prodajo kmetijskih strojev, osebnih avtomobilov in motornih koles.

UGODNE ZAPOSLITVE

GOSTILNA »ZVEZDA« BELTINCI razpisuje prosti delovni mesti

DVEH VAJENCEV

a) za natakarja — fant
b) za kuharico — dekle

Prednost imajo kandidati iz Beltinec in okolice. Prijave dostaviti upravi podjetja do 15. julija 1964.

★ ★ ★

»VARTEKS-OBLEKE«, PRODAJALNA V MURSKI SOBOTI sprejme

TRGOVSKE POMOČNIKE

verzirane v konfekcijski stroki. Prednost imajo moški. Informacije: Prodajalna »Varteksa« Murska Sobota.

razpisi

TRGOVSKO PODJETJE NA VELIKO IN MALO »POTROŠNIK« MURSKA SOBOTA razpisuje za šolsko leto 1964/65

po eno štipendijo

— na višji komercialni šoli
— na ekonomski srednji šoli, 3. letnik

Pri izbiri kandidatov imajo prednost otroci članov delovne organizacije, otroci padlih borcev in žrtev fašističnega terorja.

K lastnoročno napisani prošnji priložite overjen prepis zadnjega šolskega spričevala, potrdilo o premoženjskem stanju in dohodkih staršev, življenjepis in mnenje — priporočilo mladinske organizacije.

Rok za sprejem prijav je 10. julij 1964.

URARSTVO, Murska Sobota, Titova 37

se toplo priporoča cenjenim kupcem in odjemalcem

KOMUNALNA BANKA

NOVOST! — Obračunavamo nove višje obrestne mere: za vloge, vezane na eno leto, 6 %, nad dve leti, 6,5 % in nad tri leta, 7 %. Vlagatelji so tudi zavarovani. Poslužujte se novih ugodnosti, katere vam nudi vaš denarni zavod.

MURSKA SOBOTA

s poslovnimi enotami v Murski Soboti, Lendavi in Ljutomeru.

OTROKU ŽOGO,
MOŽU KRAVATO,
ŽENI TORBICO . . .

Da, torbico za vsako ženo!

Pletene torbice v najnovejših modnih vzorcih — izdelki domače obrti.

merkur

Obvešča vas »Galanterija« Trgovskega podjetja »Merkur« Murska Sobota in vas vabi v svojo poslovalnico.

Prispela je pošiljka raznovrstnih torbic — torbic za morje, torbic za sprehod, torbic za trg, torbic za vsako uporabo.

Torbica, ki bo osrečila vsako ženo!

V prodajalni »Galanterija« Trgovskega podjetja »Merkur« Murska Sobota.

KINO

SLATINA RADENCI — 4. in 5. julija ameriški film: »Imitacija življenja«. 9. julija ruski barvni film: »Kameniti cvet«.

ČRENŠOVCI — 4. in 5. julija zapadno-nemški kinemaskopski barvni film: »Ešnapurski tiger«. Predstave v soboto ob 20. uri in v nedeljo ob 11. in 20. uri.

PRODAM

1000 kg JEČMENA prodam. Vprašati: Titova 16, M Sobota M-526

ENOSTANOVANJSKO HIŠO, zidano, in 1 ha zemlje ugodno prodam. Vprašati v Šalincih, št. 30, p. Križevci pri Ljutomeru.

KUHINJSKO KREDENCO, pomivalno mizo in štedilnik ugodno prodam. Cimerman, Lendavska 19, M. Sobota. M-510

HIŠO Z GOSPODARSKIM POSLOPJEM in 1 ha orne zemlje, 20 arov travnika, prodam. Štefan Šarac, Gederovci 32, p. Tišina. M-511

SEJALNIK za žito, 8-vrstni, skoraj nov, ugodno prodam. Nemčavci 34, p. Murska Sobota. M-512

DVOJE TRODELNIH NOVIH OKEN prodam po dnevni ceni. Naslov v upravi lista. M-513

HIŠO z dobrim gospodarskim poslopjem in 5 na zemlje, lahko tudi pozamezno prodam, po dogovoru. Anton Puhek, Konjišče, p. Apače. M-516

MLINARJI! V centru Muropolja oddam v najem ELEKTRO-VALJČNI MLIN v pogonskem stanju. Jureš, Križevci pri Ljutomeru. M-517

KUHINJSKO KREDENCO, mizo, okroglo mizico, 2 bela stala in štiri stole za obednico, komodo in cvetlično stojalo, zaradi selitve prodam. Vse v dobrem stanju. Kerenčičeva ul. 26 (pri Boldižarju), Vprašati: Rous, M. Sobota. M-518

STEDILNIK, električni kuhalnik, in kuhinjsko omaro prodam. Oglasite se pri Farkašu, Temlinova 10, M. Sobota. M-519

RADIOAPARAT »Soča« in otroški športni voziček ugodno prodam. Pavlič, Arhitekta Novaka 7, M. Sobota. M-522

HARMONIKO, 32-basno, dobro ohranjeno, prodam. Nemeš, Kocljeva 12, Murska Sobota. M-523

KUHINJSKO KREDENCO, dobro ohranjeno, ugodno prodam. Štefana Kuzmiča 4, M. Sobota M-524

SOBE

DIJAKINJI vzamem na stanovanje. Tomšičeva 34, M. Sobota (pri dekliškem internatu). M-520

razno

HRANO IN STANOVANJE nudim blizu M. Sobote ženski, najraje upokojenki, katera bi mi pomagala pri gospodinjstvu zaradi starosti. Naslov v upravi lista. M-521

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše mame, žene, sestre in svakinje

MATILDE OSTERC
iz Veržeja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste jo spremljali na zadnji poti, ji darovali vence in cvetje. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka soboške bolnišnice, sosedom, kolektivoma Ekonomske šole in Šolskega centra za blagovni promet iz M. Sobote, ter somaturantkam pokojničine hčerke.

Veržej, 24. junija 1964

Žalujoči: *Osterčevi*

TEDENSKI KOLEDAR

Petek, 3. julija — Nada
Sobota, 4. julija — Dan borcev
Nedelja, 5. julija — Ciril
Ponedeljek, 6. julija — Dušica
Torek, 7. julija — Vilko
Sreda, 8. julija — Špela
Četrtek, 9. julija — Tomaž

dežurna služba

ZDRAVSTVENA POSTAJA M. SOBOTA
3. julija — dr. Mejačeva
4. julija — dr. Mejačeva
5. julija — dr. Gruškovnjak
6. julija — dr. Gregorčeva
7. julija — dr. Mejačeva
8. julija — dr. Lopert
9. julija — dr. Gregorčeva

Ljutomer: PRODAJA AVTA

TRGOVSKO PODJETJE »VESNA« LJUTOMER bo prodalo

AVTO, ŠKODA 1201

generalno popravljen, v zelo dobrem stanju.

Javna prodaja bo 11. julija 1964 ob 8. uri v Ljutomeru na Glavnem trgu 5a. Prednost pri nakupu ima socialistični sektor.

Komisija za sprejem in odpust delovne sile pri podjetju PEKARNE — MLIN »VINKO REŠ« PTUJ — Trstenjakova ulica 8 razpisuje zasedbo več delovnih mest

PEKOVSKIH POMOČNIKOV

Pogoji: odslužen vojaški rok.

Prošnje sprejema uprava podjetja Pekarne — mlin »Vinko Reš« Ptuj.

PANONIJA: štipendije in zaposlitev vajencev

INDUSTRIJA KOVINSKE GALANTERIJE »PANONIJA« M. SOBOTA, Cvetkova 2a razpisuje naslednje štipendije:

— tri štipendije na srednji tehniški šoli — strojni oddelek
— dve štipendiji na višji tehniški šoli — strojni oddelek

V UK SPREJME NASLEDNJE ŠTEVILO VAJENCEV:

— 4 za orodne ključavničarje
— 4 za strojne ključavničarje

Kandidati morajo predložiti zadnje šolsko spričevalo, rojstni list in potrdilo o premoženjskem stanju.

Višina štipendije je določena v pravilniku o štipendiranju delovne organizacije.

Pismene vloge s prilogami naj vložijo kandidati pri gornjem naslovu do 31. julija 1964.

POMURSKI VESTNIK — List izdaja in tiska Časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Naročniški in oglasni oddelek: M. S., Kidričeva 43, gas. dom telefon 21-064 — Naročnina celotna 1.000 dinarjev, polletna 500 dinarjev, za inozemstvo letna 2.000 dinarjev — Tekoči račun pri NB v M. Soboti št. 605-11-1-360

Trgovsko podjetje na veliko in malo
»POTROŠNIK«
MURSKA SOBOTA
sporoča cen. potrošnikom:
»Neobvezno si oglejte veliko zalogo
- **globokih**
- **kombiniranih**
- **športnih**

otroških vozičkov
v prodajalni »Tehnopromet«
Murska Sobota

PRIREDITVE OB DNEVU BORCA

Prireditve ob letošnjem prazniku Dan borca bodo v soboški občini skromnejše kot prejšnja leta, ker občinska Zveza borcev predvideva večja praznovanja ob občinskem prazniku, ki bo ravno ob 20-letnici znanih bojev v Murski Soboti in okolici. Na predvečer praznika bo svečana akademija pred soboškim gradom. Nastopili bodo deklamatorji in godba na pihala DPD Svoboda. Naslednjega dne pa bodo ribiči priredili tradicionalno srečanje ob Muri, ki bo povezano tudi s srečanjem borcev. Prireditve pripravljata tudi krajevni organizaciji G. Petrovci in Beltinci. Za Dan borca bodo na grobove padlih borcev položili vence.

Na sliki zgoraj: Delo pri urejanju ceste Križevci — Veržej napreduje.

Ob 4 juliju - Dnevu borcev!

Kako je bil ranjen tovariš Tito

Sedmega junija 1943 popoldne se je vrhovni štab s tovarišem Titom spustil z Dragoš sedla proti Sutjeski, ponoči pa je pri vasi Suhi prešel na nasprotni breg te planinske reke. Nemci so takrat že dva dni nenehno napadali in skušali zapreti komaj šest kilometrov široko luknjo, skozi katero so se prebijale naše enote.

Osmega junija je že vse kazalo, da se jim bo nemara le posrečilo. Na Barah, kjer je bil sovražnikov pritisk najhujši, so borci 2. dalmatinske brigade padali drug za drugim, vendar se brigada ni umaknila s položajev. Ob tej priložnosti so poslali vrhovnemu štabu sporočilo: »Nemci prodirajo s čedalje močnejšimi silami in so čedalje trdovratnejši. Izgubili smo že dve tretjini borcev, vendar računajte na nas, kot da bi bili še vsi.« Tedaj je bil vrhovni komandant le tri kilometre za položaji 2. dalmatinske brigade.

Po dolgem pohodu skozi temno noč je vrhovni štab 9. junija zjutraj prispel na Milinklade. To je manjša planjava, poraščena z bukvami, ki so jih prejšnjega dne močno oklestile eksplozije letalskih bomb. Na tem kraju je bilo grlo, po katerem so se umikale naše enote, komaj še tri kilometre široko in zato so Nemci še toliko trdovratneje jurišali, njihova letala pa so nenehno obmetavala naše borce z bombami.

Prav tedaj, ko je kolona s tovarišem Titom prišla na Milinklade, so priletela nemška ogledniška letala in odvrgla precej bomb. Ko je bilo njihovega bombardiranja konec, je Tito ukazal komandantu 4. črnogorske brigade, naj z brigado krene proti Zamrštenu. V tistem hipu pa so se v zraku iznenada pojavili bombniki. V gozdu razen dreves ni bilo nobenih drugih zaklonov. Tito se je umaknil za najbližje porušeno deblo. Zraven njega pa so legli ob debla člani spremstva. Tam so bili tudi člani zavezniškega vojaškega poslanstva, ki so bili v teh dneh prispeli v vrhovni štab.

Takoj nato je vso planjavo prekril dim. Eksplozije bomb so dvigale v zrak drevje, prst, kamenje in ljudi. Borcem je zaradi silovitega zračnega pritiska zastajal dih. Šele potem, ko so eksplozije ponehale, so videli tovariša Tita, kako vstaja in stresa prst s sebe. Bomba, ki je padla na štor zraven njega, je ubila britanskega kapetana Billa Stuarta, ranila pa je še nekega drugega člana zavezniškega vojaškega odposlanstva. Ubit je bil tudi Titov spremljevalec Djuro Vujović in še nekaj borcev iz 3. čete zaščitnega bataljona, medtem ko je drobec bombe prebil Titu levo roko. Večji drobec pa je ubil Titovega psa, ki je med bombardiranjem legel čezenj in ga tako obvaroval najhujšega.

Tito je šele kasneje občutil bolečine v roki, ki so mu jo nato obvezali.

Na sliki: tovariš Tito z obvezano ranjeno roko

20-letnica velike invazije

VES SVET SE TE DNI S PONOSOM SPOMINJA INVAZIJE ZAVEZNIŠKIH ČET V NORMANDIJI, KI JE MNOGO PRIPOMOGLA K HITREJŠEMU RAZVOJU DOGKODOV V DRUGI SVETOVNI VOJNI. BILO JE LETA 1944. ZAVEZNIKI, KI SO SE IZKRCALI 6. JUNIJA, SO DO 17. JUNIJA SPRAVILI NA PETERO IZKRCEVALIŠČ V FRANCIJI 598.563 MOŽ, 89.282 VOZIL IN OKOLI 200.000 TON VOJAŠKE OPREME IN STRELIVA. 15. JUNIJA PA SO NEMCI ZAČELI SVOJ ZADNJI PODVIG: S POSTOJANK OB ROKAVSKEM PRELIVU SO ZAČELI STRELJATI NA ANGLIJO Z LETEČIMI BOMBAMI.

»Trije veliki« so že na teheranskem posvetovanju sklenili vse potrebno glede invazije v Zahodni Evropi. Po načrtih se je bilo treba izkrcati na precej obsežnem delu obale, ustvarjati mostišča za veliko množino vojaštva in tako zagotovili prodor proti vzhodu. Ker je bilo osnovno geslo invazije: Sovražnika presenetiti, so priprave potekale v največji tajnosti. V Angliji je bilo celo omenjeno gibanje diplomatov in strogo prepovedano gibanje civilistov v obmorskem pasu.

Zavezniki so z vsemi mogočimi zvijačami mešali Nemcem štreno. Ena teh zvijač so bile tudi navidezne priprave za izkrcanje pri Calaisu, da bi sovražnik koncentriral sile na tem področju. Prav tako je bilo treba pri resničnem izkrcavanju v Normandiji napraviti vtis, da gre le za diverzantski napad, ki naj bi odtegnil sovražnikovo pozornost na morebitno izkrcavanje čez Pas de Calais. In tej zvijači so Nemci pošteno nasedli.

Večmesečne letalske priprave so bile uvod v invazijo. Najprej so bombardirali tovarne lovskih letal, nato železniška vozlišča in ceste. Neposredno pred invazijo pa so razbili vse mostove na Seini in Loiri ter obrežne obrambne naprave.

Izkrcanje se je začelo 6. junija 1944. Najprej so spustili tri padalske divizije na področje Caena ter na polotok Contentin. Potem je — ob sodelovanju vojnega brodovja in okoli 11.000 letal — 4000 zračnih trdnjav prepeljalo čete. Pravočasne okrepitve in preskrba že izkrcanih čet so bile v tem času odločilnega pomena. V petih dneh je že bilo tu 16 zavezniških proti 14 nemškim divizijam. Siloviti boji so bili zlasti za mostišče na polotoku Contentin in za pomembno pristanišče Cherbourg.

Da je invazija razmeroma srečno potekala, je bil vzrok v posrečeni zvijači. Nemci so v bojazni, da bo glavna invazija pri Calaisu, zadržali šest tednov svojo XV. armado severno od Seine. Ko pa so se zavedli, je bilo že zdavnaj prepozno: zavezniki so že prodirali proti Parizu. Tudi Rommel ni več zmogel čudežev: njegova vojska, ki je bila tepena ob vsaki protiofenzivi, se je v popolni zmedi in zmešnjavi umikala preko Loire in Seine in tudi Somme. Napredovanje zaveznikov je šlo kot vihar: v dobrem tednu sta dve angleški armadi prehodili 320 km in osvobodili severno Francijo. V začetku septembra so bili zavezniki že v Lilleu in Brusju. Prva ameriška armada je zavzela 7. septembra Liege, III. pa Nancy. V komaj 100 dneh sta bili osvobojeni Francija in Belgija.

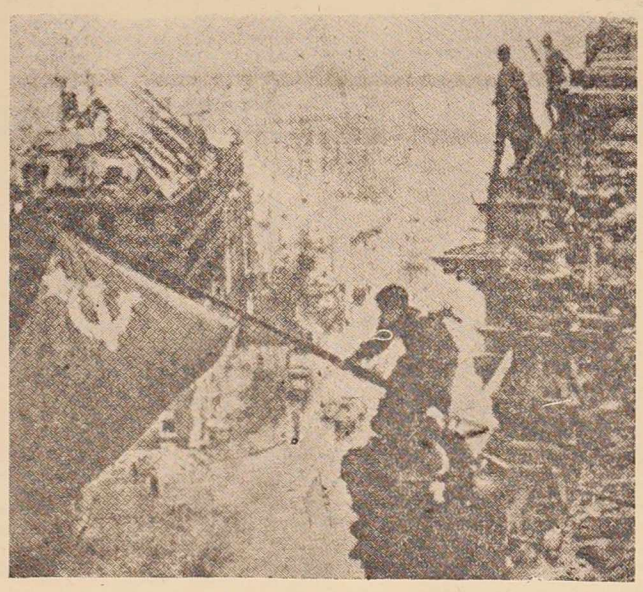

PADEC BERLINA

Konec marca leta 1945 je ruska armada pričela z zadnjo ofenzivo proti fašistični Nemčiji. Ko je po hudih bojih zasedla Dunaj, se je ob zori dne 16. aprila znašla na bregovih reke Odre in s tem pred trdnjavskim pasom sovražnikove obrambe, ki je štela 12 črt. Pregrada, ki je sovjetsko vojsko ločila od njenega končnega cilja — Berlina, je morala pod udarci gigantskega vojnega potenciala kloniti. Dne 16. aprila je prestolnica rajha zadrhtela kot žival, ki začuti neizogiben pogin. Sovjetski »bog vojne« — artilerija — je tistega dne pričel uničevati prve sovražnikove obrambne črte na Odri. Učinek topniškega ognja sovjetov je bil strašanski, saj so njihove granate zadevale sleherno ped sovražnikovih položajev. Med rjovenjem katjuš, nepretrganim bobnenjem topov in zemlje, bučanjem bombnikov, so na nebu zagorele svetlobne rakete ter z več kakor dve sto reflektorji spremenile jutranji polmrak v dan. Sovjetske granate so zadevale natančno in trdnjavski pas, onstran katerega je sovjete čakalo 500 tisoč elitnih nemških vojakov, se je pričel krhati. Ni bilo treba dolgo čakati in v sovražnikovi obrambi na Odri, od koder so fašisti pričakovali čudežno rešitev, je zasijala prva razpoka. V nastalo vrzel je z nezadržno silo udarila sovjetska armada. Razpoka je pogoltnila iglo štirih tisočev tankov in samohodnih topov ter neskončno nit pehote. Plaz vojnega stroja se je onstran okopov razlil kot lena reka in obdal nemško prestolnico z neprodušnim obročem.

Zastavonoši Mihajl Jegorov in Meliton Kantarija sta poslušala ukaz, ne da bi trenila z očesom.

»... kakor hitro dosežeta Reichstag, bom poskusil znova z naskokom ...« Seržant Ilja Sjanov ju je še enkrat pogledal, ko so drug poleg drugega ležali v svežem lijaku granate, ter zabrundal v slušalko poljskega telefona: »Uralec, Uralec, dajte ogenj, dajte ogenj, raztepite topovske posadke pred Reichstagom.«

Zastavonoši sta se previdno splazila iz jarka. Ogenj stroinic z bližnjih streh je vedno bolj besnel. Trmasto sta se plazila dalje. Imela sta srečo, mine in granate so pričele padati na Kraljevski trg vedno bolj poredko.

Skoraj sta že dosegla vhod Reichstaga. Nenadoma ju je pritisnil ob tla močan vzbuh. Granate po naročilu seržanta Sjanova so prisilile posadko topničarjev pred Reichstagom, da se je umaknila v vežo.

Jegorov in Kantarija sta planila. Zagledala sta svetle marmornate stopnice vhoda, razbite od granatnih drobcev, opraskane stebre ... Nato ju je objela temna veža Reichstaga.

Seržant Sjanov jima je ves čas sledil z očmi, dokler se nista spustila v temo Reichstaga. Nato je s svojo četo planil in v enem samem zamahu dosegel Reichstag. Takoj za njim je vdrl ves bataljon.

Garnizija Reichstaga s poldrugim tisočem hitlerjancev se je odločila braniti »svetišče rajha« do zadnjega diha. Po hodnikih in sobah parlamenta se je razvila sobna fronta, kjer so se zagrizeni borci borili prsa ob prsa, z nožem v roki, ker je bila razdalja med njimi premajhna, da bi se strelno orožje moglo uspešno uveljaviti.

Mihajl Jegorov in Meliton Kantarija sta izkoristila spopad v prvem nadstropju in neopazno smuknila na bočno stopnišče, ki je po njunem mnenju vodilo na streho Reichstaga.

Gromki ruski »ura« se je razlegal preko Kraljevskega trga, ko je na oknu drugega nadstropja zaplapolala ruska zastava. To je vojake bataljona kapitana Davidova, ki je prodiral proti Reichstagu od Bradenburških vrat, še bolj spodbudilo in kot plaz so se vsuli proti vhodu Reichstaga.

Prvi mrak se je že spustil, ko sta se Jegorov in Kantarija pritajeno plazila po strehi Reichstaga. Kraljevski trg pod njima so še vedno rušile eksplozije sovjetskih in nemških granat. Tudi na streho je tu pa tam udarila mina zacvrčal izstrelek. Pot jima je v curkih lil s čela. Ob vsakem žvižgu mine sta se tesno prižela na pod strehe. Le ped za pedjo sta napredovala proti kupoli Reichstaga, ki se je mrtvaško svetlikala v soju eksplozij granat v globini.

Pred Jegorovom in Kantarijo se je zaporedoma razstreščilo nekaj granat. Dve sta zadeli Viljemov kip ter odtrgali in s silo treščili po strehi dvignjeno nogo bronastega cesarskega konja.

Ko je zastavonošama ostalo le še nekaj metrov nevarne poti, je Jegorov bolestno kriknil in se nestrpno potipal po nogi, kamor ga je zadela krogla, ki se je odbila od strehe.

»Ranjen?« je zaskrbljeno vprašal Kantarija.

»Eh, ne, malo mi je preluknjalo hlače. Nič hudega ...«

Zastavonoša sta dosegla podnožje kupole. Kljub toči svinčenk, ki je pljuskala ob stene kupole, sta pričela spretno lesti po previsni stekleni okroglini, ki je bila na mnogih mestih preluknjana in razbita od svinčenk in granatnih drobcev.

Bila sta na vrhu kupole. Kot zmagovalca zanju največje bitke druge svetovne vojne, sta se za hip razgledala po razrušenem Berlinu. Nato je Jegorov spretno potisnil drog zastave v eno izmed kupolnih lukenj, Kantarija pa ga je z jermenom pritrdil k prečnemu tramu.

Velika rdeča zastava s srpom in kladivom je ponosno zaplapolala in naznanila, da je hrbtenica fašistične zveri dokončno zlomljena.

Frane Šrimpf

beg v jutro

25 roman

»Da, da, grem,« je mrmral Bračko in niti ni vedel, kaj je rekel, ker je bil ves v njej in je gorel od tistega, kar je povzročala njena prisotnost, njena voljna telesnost.

Šele ko so se odprla vrata v hodnik in ko se je Elza odmaknila od njega in je Bračko videl, da gredo proti njemu zopet možje v čeladah, se je zavedel, kje je, s kom je in kdo je on, Franc Bračko. Zdaj ga bodo zopet legitimirali. Ampak, tu je Elza, in mogoče bo pomagalo. Razjezil se je, ker je vedno računal na pomoč drugih: tam, v Alzaciji, François in Yvonne, tisti zdravnik, potem Pozeb, ko je bil pod vagonom, sedaj neznana ženska, Elza ... Res ni dovolj samostojen, da bi lahko sam ukrepal.

Toda trije vojaki, v sredi je bil spet tak čeladist-oficir kakor v restavraciji, se niso zmenili zanj, ampak so stopili v kupe. Verjetno so pregledali vojakove listine, kajti kmalu so bili zopet zunaj. Ko so se prerivali mimo Bračka in Elze, je eden z baterijo pomenljivo posvetil v Elzo.

»Češ koliko časa bo Salzburg?« je vprašal Bračko, ko so oni trije odšli in ko si je oddahnil.

»Kmalu. Še dve ali tri postaje,« je rekla Elza. »Boš videl Salzburg je lep. Si že bil v Salzburgu? Kam potuješ?« ga je nenadoma vprašala in Bračku se je pravzaprav šele zdaj zazdelo čudno, da ga še ni vprašala, kam potuje in kdo je. Sicer pa, če je taka, za kakršno jo je Bračko imel, potem pač ni važno, kdo je on in kam potuje.

Toda zdaj ga je vprašala in nekaj ji mora odgovoriti. Lahko bi ji povedal resnico. Zamikalo ga je, da bi ji povedal resnico, vso resnico o sebi. Toda to bi bilo neprevidno.

»V Celovec,« je rekel. »Poznaš Celovec? jo je zdaj on vprašal.

»Slabo,« je rekla. Dvakrat sem bila tam, mimogrede«.

Elza je govorila knjižno nemščino, le da je večkrat pojoče zavila, tako kot govorijo Avstrijci tu blizu. Najbrž se je trudila govoriti z njim pravilno, ker je tako govoril tudi on.

Zdaj ga je ona poljubila. Obnašala se je, kakor da se poznata že dolgo, kakor da je moral on samo na daljše potovanje, zdaj pa se je vrnil.In ona je vesela, ker bosta lahko zopet skupaj, ker bosta lahko govorila o marsičem in ker bosta lahko hodila v kino, v park, na zabave, kamorkoli. In ker se bosta lahko zopet ljubila. Ker bo on zopet nežen ali surov z njo, zvečer, ko se bo slekla in ko bo oblekla nočno srajco in ko ji bo on slekel v postelji še nočno srajco, tisto nežno z belimi pikicami ...

»Veš kaj, Elza?«

»Da?«

»Tako se mi zdi, kakor da te že poznam odnekod«.

»Res? Potem je rekla:

»Pripravi se. Salzburg bo vsak čas.«

Bračko se je odmaknil od nje in rekel:

»Nimam se kaj pripravljati. Pripravljen sem.

»Nimaš prtljage? ?

Ne. Poslal sem jo naprej. Tako je bolj udobno.

»Prav. Še bolje. Tudi jaz nimam prevelike prtljage. Samo kovček.«

Bračko je odprl vrata kupeja in stopil naprej, k njenemu sedežu.

»Je ta?«

»Da«.

Bil je majhen kovček, za najnujnejše potrebščine.

Stopila sta po hodniku. Nobeden od sopotnikov se ni zmenil zanju. Pripravila sta se k izhodu.

Vlak je počasi zaustavljal. Bračko je izstopil prvi, ko je strojevodja povsem zavrl in se je ustavil brzovlak na kolodvoru, ki je bil prav tako slabo razsvetljen, kakor so bili takrat slabo razsvetljeni vsi kolodvori v Nemčiji.

Molče sta šla proti izhodu skupno z drugimi potniki, ki so tudi izstopili.

Med vrati, kjer je moral vsakdo mimo, so zopet stali vojaki in eden med njimi je pregledoval papirje. Tudi nekaj civilistov je stalo tam, z zdolgočasenimi obrazi in z rokami v žepih.

Toda ne ti in ne oni se niso zmenili, ko sta šla Elza in Bračko mimo.

Skozi veliko, lepo poslopje sta prišla v mesto.

Ni bilo več temno in Bračko je sklepal, da mora biti ura dve ali tri.

Sicer je bila lepa noč. Nebo je bilo nasejano z zvezdami in tišine ni motilo nikakršno prelivanje zraka. Gore zadaj za mestom, so se dotikale zvezd in se ljubkovale z njimi. Soparnost kupeja je zamenjala svežina jutra, ki se je že napovedovalo.

Mesto je molčalo in tudi Elza in Bračko sta molče hodila. Sedaj, ko sta bila zunaj in ko sta se s vsakim korakom približevala tistemu, česar sta si želela v vlaku, nista govorila.

Bračko je bil prvič v Salzburgu. Kljub temu ni gledal okoli sebe. Sicer ne bi videl razen temnih hiš nič posebnega. In ga tudi ni zanimalo. V času, ko je hodil po Nemčiji in Franciji, ni nikoli gledal okoli sebe, razen toliko, da si je zapomnil pot, po kateri je moral hoditi. Bil je vojni čas in Bračko ni bil na izletu

Elza ga je vodila iz ulice v ulico, zavijala prek širokih trgov in po polurni hoji obstala pred hišo, takšno, kakršnih sta jih srečala že mnogo.

»Tu sem doma, je rekla. Poiskala je ključe v torbici in odklenila.

»V prvem nadstropju. Da ne boš razočaran,« je rekla, čeprav ni pojasnila, zakaj naj bi bil Bračko razočaran. Ali zato, ker stanuje v prvem nadstropju, ali zato, ker morda stanovanje ni lepo.

Zaklenila je in se začela vzpenjati po stopnicah.

Bračko je molčal in bilo mu je skoraj neprijetno, ko je stopal za Elzo. Tako mu je bilo vedno, kadar je prišel v tujo hišo. Vsaka hiša ima poseben vonj, vonj po ljudeh, ki v njej prebivajo. Njene stene so polne tega vonja in stopnice, po katerih hodijo ljudje vsak dan, in ograja, ki se je oklepajo, predpražniki, ob katere si drgnejo umazane čevlje, in kljuke, ki jih neštetokrat prijemajo z rokami. Vedno, kadar je stopil v tujo hišo, je začutil ta vonj in vedno mu je bilo zaradi tega neprijetno, ker je vedel, da so v njej ljudje, ki jih ne pozna in ki ne poznajo njega. Tujci tujcu.

Tako je bilo z njim tudi sedaj, čeprav je stopal za Elzo, ki jo je poznal in čeprav je že poznal tudi njen vonj. To je bil pač občutek, ki se ga ni mogel znebiti, kljub temu, da si je vedno znova dopovedoval, da je to neumno.

»Vidiš, tu sem doma«, je rekla.

Nekoliko je bila v zadregi. Smukala se je sem in tja in ni prav vedela, česa bi se lotila. Potem je rekla:

»Tu je kuhinja,« in ga popeljala vanjo.

»Sedi, nekaj nama pripravim. Saj si lačen, ne?«

»No, skoraj,« je rekel.

»Takoj bo. Imaš rad ocrvta jajčka?«

»Rad. Mama mi jih je vedno delala«.

»Tvoja mama še živi?«

»Še.«

»Kje? Saj niti ne vem, kje si doma.«

»Ni važno,« je rekel.

»Zakaj ne?«

Pripravljala je zajtrk. Bila je spretna.

»Malo čaja boš tudi. Z rumom.«

Ni počakala na odgovor, čeprav še na prejšnje vprašanje ni prejela odgovora .

Bračko si je ogledoval kuhinjo. Bila je lepa, čista kuhinja z zidanim štedilnikom in s plinom. Vodovod. Bila je meščanska kuhinja, lepša, kakor je bila njihova doma. V kredenci je videl mnogo krožnikov, servisov, raznega kuhinjskega pribora. Spreletelo ga je.